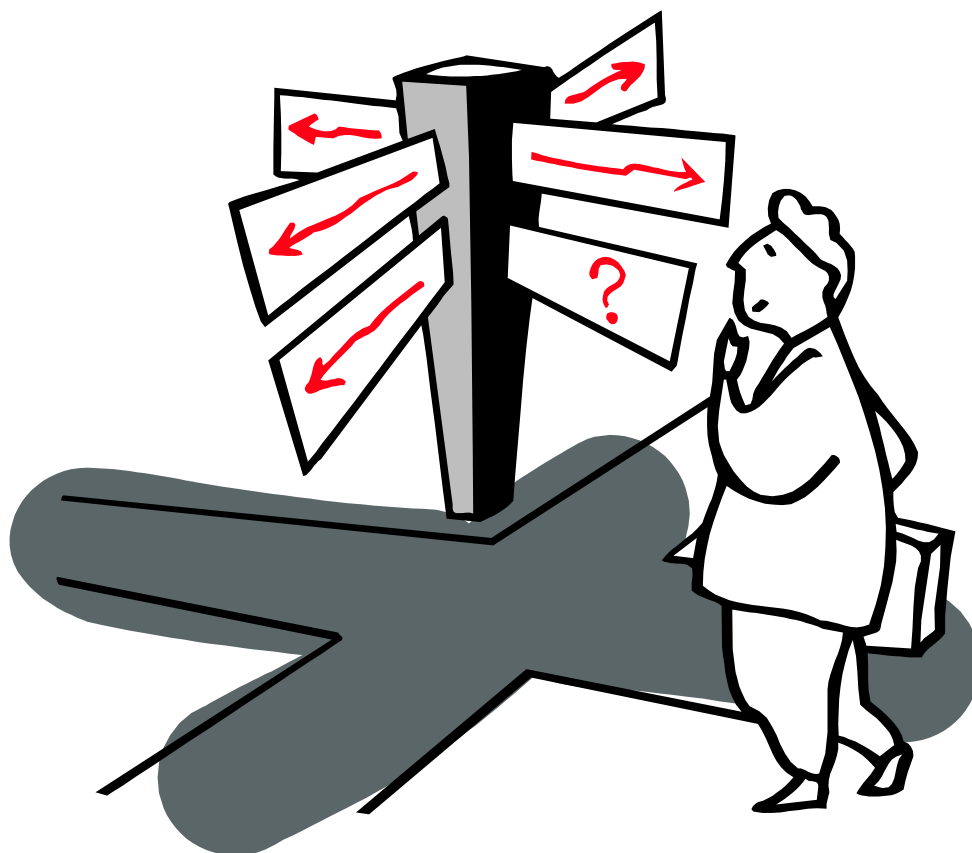

☞ KENNISMAKINGSCURSUS ☞

KERK VAN DE NAZARENER
HOEKSCHE WAARD

EEN INLEIDING IN DE WESLEYAANSE THEOLOGIE

VOORJAAR 2019

Een inleiding tot de cursus...	4
1. Herkomst en profiel van de Kerk van de Nazarener	5
1.1. De oorsprong in Amerika	
1.2. Ontstaan in Nederland	
1.3. Organisatiestructuur	
1.4. Wortels in de Kerkgeschiedenis	6
1.4.1. Het begon allemaal met Jezus de Nazarener	
1.4.2. Chrysostomus - nadruk op heiliging als proces en doel	
1.4.3. De innerlijke toewijding uit het mysticisme	7
1.4.4. De theologische methodiek van de anglicaanse kerk	8
1.4.5. De wortel die reikt tot in de reformatie	
1.4.6. Jacobus Arminius: De menselijke verantwoordelijkheid	9
1.4.7. Het optimistische mensbeeld vanuit de katholieke kerk	
1.4.8. De zichtbare heiliging van het piëtisme	
2. De geloofsartikelen: Wie is God?	10
Inleiding	
2.1. De drieënige God	11
2.1.1. God als persoon	
2.1.2. God als heilig en liefdevol	13
2.1.3. God als de wachtende Vader	14
2.2. Jezus Christus	15
2.3. De Heilige Geest	
2.3.1. Het werk van de Geest in de wereld	16
2.3.2. De Heilige Geest als leraar	
2.3.3. De innerlijke zekerheid die de Geest geeft	17
2.3.4. De reikwijdte van het werk van de Heilige Geest	
3. De geloofsartikelen: Wat is de mens?	18
3.1. De gevallen mens	
3.2. De mens onder de genade van God	19
3.3. De mens is capabel om God te vinden	
4. De geloofsartikelen: Omgaan met de Bijbel	21
Inleiding	
4.1. De katholieke visie	22
4.2. De klassieke visie	
4.3. De Wesleyaanse visie	
5. De geloofsartikelen: Zonde, verzoening en heiliging	24
5.1. Wat is zonde?	
5.1.1. De Calvinistische definitie van zonde	25
5.1.2. De Wesleyaanse definitie van zonde	
5.2. Verzoening tot heiliging	26
5.2.1. Waar de mens de Vader ontmoet	
5.2.2. Bekering en verzoening gedefinieerd	
6. Wat is volkomen heiligmaking?	27
Inleiding	
6.1. Volkomen heiligmaking: de ervaring	28

6.1.1. Omschrijving van de ervaring	
6.1.2. Situering van de ervaring	30
6.2. Volkomen heiligmaking: de bijbelse fundering	
6.2.1. John Wesley	
6.2.2. De Bijbel (NBG)	31
6.3. Volkomen heiligmaking: de herkenbaarheid	33
6.3.1. De sociale betrokkenheid	
6.3.2. Een onafhankelijke persoonlijke toewijding	
6.3.3. Onderscheidingsvermogen	34
6.3.4. Hanteringsvermogen liefde en wet	
6.3.5. Een groeiende fijngevoeligheid	
6.3.6. Een gezond zelfbeeld	
6.3.7. Een groeiend getuigenis	35
6.3.8. Een zich verdiepende, persoonlijke toewijding	
6.4. Volkomen heiligmaking: werk van God	
6.4.1. Vrije genade	36
6.4.2. De balans	
6.5. Conclusie: volkomen heiligmaking	37
Nawoord	38
Aanbevolen literatuur	39
Noten	40

Inleiding tot de cursus

Beste deelnemer,

De gesprekken waaraan u hebt aangegeven deel te willen nemen, kunnen alles bij elkaar ongeveer acht tot tien avonden in beslag gaan nemen. Toch zult u daar geen spijt van hoeven te hebben, om tenminste twee redenen...

De eerste is, met zekerheid, dat, als u zich openstelt voor de werking van Gods Heilige Geest, u baat zult hebben bij deze gesprekken. Want, zegt u nu zelf, wanneer staat een christen nu eens echt bewust stil bij wát hij eigenlijk gelooft?

En wanneer spreekt u in groepsverband nu eens uitgebreid over de vraag wie God is, en wat zonde eigenlijk is? Meestal gaan we er in de kerk stilzwijgend vanuit dat deze dingen bekend zijn.

Tijdens onze gesprekken hopen we met elkaar te merken hoe heilzaam het kan zijn om deze vanzelfsprekende zaken toch nog eens aan de orde te stellen. Zo kunt u dus persoonlijk gezegend worden door deze cursus.

Ten tweede zult u via deze cursus een beeld van de Kerk van de Nazarener krijgen.

Dit betekent onder andere dat u eens aan een ander kunt vertellen waar de kerk vandaan komt; wat ze gelooft; wat haar specifieke roeping is; waarin zij zich onderscheidt van andere, bijvoorbeeld Calvinistisch georiënteerde kerken; hoe ze denkt en theologie bedrijft; enz. enz.

En natuurlijk hopen we dan dat u aan het einde van de cursus zult zeggen: "*Dit is mijn kerk!*".

Maar, laten we dat voorop stellen, dat is niet persé het doel van deze cursus.

Wij geloven dat God elke gelovige een plaats geeft ergens in het lichaam van Christus. Voor ons is dat de Kerk van de Nazarener, voor anderen zijn dat andere christelijke kerken. Voor elk van ons is het zaak dat we ons ernstig afvragen waar wij en onze kinderen thuishoren.

Mag de Here God ons zegenen door de gesprekken die we met elkaar zullen hebben, en mag Hij in ons mensen vinden waar Hij Zijn Kerk mee kan bouwen op deze aarde. Mag onze liefde voor God en mensen door deze cursus groeien; dan heeft de cursus ten diepste aan zijn doel beantwoord!

Als laatste willen we als Districts Raad Thuis Zending (DRTZ) hartelijk dank zeggen tegen Ds. M. van Immerzeel, die het overgrote deel van de informatie uit deze cursus bij elkaar verzameld, en tot cursus omgevormd heeft.

Slechts een beperkte bewerking was van de hand van de DRTZ, wat geresulteerd heeft in het boekwerkje wat u nu in handen heeft, waarmee we tenslotte gezamenlijk hopen voor het gehele district van de Kerk van de Nazarener in Nederland tot zegen te zijn.

Met vriendelijke groet, de Districts Raad Thuis Zending

Frank van den Akker
Ruud Blom
Annemarie Snijders

1. Herkomst en profiel van de Kerk van de Nazarener

1.1 Haar oorsprong in Amerika

Wat wij hier ten eerste belangrijk vinden om te noemen, is dat de Kerk van de Nazarener wereldwijd *niet* is ontstaan door een scheuring binnen de gevestigde kerken. Ze is begonnen, zo geloven wij, door een vernieuwend werk van de Heilige Geest in de kerkgeschiedenis. Voorafgaand aan de oprichting van de kerk begonnen in verschillende delen van Amerika, heel spontaan, zich groepen te vormen die levensheiliging predikten én praktisch wilden maken. Op dit punt was er namelijk een leemte ontstaan in de gevestigde kerken.

In het begin wisten deze groepen echter niets van elkaars bestaan af.

Toen zij daarentegen later in contact met elkaar kwamen, ontdekten zij dat zij één waren in leer en verkondiging, en één in dezelfde Geest. Zij zagen in dat zij hun hulpmiddelen konden samenbrengen onder één kerkgenootschap, om het evangelie van volkomen verlossing en heiliging uit te kunnen dragen tot de einden der aarde.

Dominee Phineas Bresee (geb. 31-12-1838) wordt gezien als degene die de Kerk van de Nazarener heeft gesticht, daarbij bijgestaan door de arts en lekenprediker dr. J.P. Widney.

Hieronder volgen enkele historisch belangrijke gebeurtenissen voorafgaande aan de stichting van onze kerk.

- * 1734-1840: grote opwekking in Amerika onder Jonathan Edwards en Charles Finney.
- * 1843-1870: start van nationale tentenkampbijeenkomsten speciaal gericht op heiliging.
- * 1867: oprichting van de onafhankelijke heiligingsbeweging als instituut.
- * 21 oktober 1895: de naam van de kerk wordt gekozen.

Een krant in Los Angeles schreef daarover, op 22 oktober van dat jaar:

"In een gehuurde zaal, gelegen aan de South Main Street in Los Angeles, werd de naam op zondag 21 oktober 1895 geformuleerd. Er werden briefjes uitgedeeld om iedereen de gelegenheid te geven een voorstel te doen over de naam van de nieuwe organisatie, die op die dag gevormd was. De naam waar men het over eens werd, was de naam die dr. Widney had voorgelegd; de 'Kerk van de Nazarener'.

De verklaring die voor deze keuze werd gegeven, luidde als volgt: 'De naam, de 'Kerk van de Nazarener', moet in het bijzonder de missie, en hemelse opdracht, van Christus Zelfvertolken. Het is de naam die Hij zelf gebruikte, de naam die door Zijn vijanden gebruikt werd in Zijn bespotting. Het is de naam die boven alles verbonden is met het grote, zwoegende, strijdende en treurende hart van deze wereld. En die naam luidt; 'Jezus, Jezus de Nazarener' "

Tenslotte werden verschillende groeperingen samengevoegd tot die ene Kerk van de Nazarener op 8 oktober 1908.

1.2. Het ontstaan in Nederland

De komst van een jonge vrouw vanuit Nieuw Zeeland naar Nederland, Jeanine van Beek, die in Nieuw Zeeland de Kerk van de Nazarener had leren kennen, werd het begin van de eerste gesprekken en handelingen (met allerlei betrokkenen en geïnteresseerden) die leidden naar de start van een Kerk van de Nazarener in Haarlem.

In de winter van 1966-1967 werd de Kerk van de Nazarener officieel georganiseerd door de toenmalige leider van het midden-Europese district, dr. Johnson.

Ds. C. Holleman werd de voorganger om, samen met zijn vrouw en enkele andere medewerkers, de heiligingsboodschap te gaan verkondigen onder de naam van de Kerk van de Nazarener. In de loop der jaren zijn er daarna nieuwe gemeenten ontstaan in Koog a/d Zaan, Rotterdam (een Nederlandse en een Portugees sprekende, Kaap Verdianse gemeente), Vlaardingen, Nijmegen, Dordrecht, Amersfoort, Bolsward, Breda, de Hoekse Waard, Veenendaal en Purmerend.

1.3. Organisatiestructuur

De organisatie van de Kerk van de Nazarener, en haar bestuursvorm, is gericht op de aanwezigheid van de Heilige Geest, van Wie we geloven, hopen en bidden dat Die sturing geeft aan elke vergadering. De vergadering wordt daarbij verondersteld een heilig en levend organisme te zijn, dat kan luisteren en spreken, willen en voelen, en handelen.

Predikanten en kerkenraadsleden zijn jaarlijks verantwoording verschuldigd aan de ledenvergadering.

Dit betekent dat de Kerk van de Nazarener dus geen episcopaal geleide kerk is, waar bisschoppen van bovenaf besturen en leiden.

Evenmin echter is de kerk een congregationalistisch geleide kerk, d.w.z. een kerk die autonoom is, en bestuurd wordt door een gekozen kerkenraad, die geen verantwoording aan de gemeente verplicht is.

De Kerk van de Nazarener heeft een representatieve, democratische bestuursvorm die het de Heilige Geest mogelijk moet maken de vergadering te leiden als een levend organisme, dat denkt en overweegt en besluit, al zoekende naar de weg die de Geest met de gemeente wil gaan. In de praktijk betekent dit, dat er, in de verschillende vergaderingen van de verschillende georganiseerde groepen die in de kerk aanwezig zijn, altijd verschillende afgevaardigden vanuit verschillende richtingen aanwezig zullen zijn (het handboek van de kerk geeft hiervoor richtlijnen).

Voor de Algemene Vergadering, die eens in de vier jaar gehouden wordt, geldt dat, naast de 35 leden van deze vergadering (ex officio), er ongeveer 900 leden van de kerk zullen worden gekozen tijdens de landelijke districtvergaderingen, die als afgevaardigden naar deze vergadering zullen gaan.

1.4. Wortels in de kerkgeschiedenis

De Kerk van de Nazarener is in onze ogen geen vinding van een nieuwe groep christenen, maar een doelgerichte beweging van de Heilige Geest in de geschiedenis. In dit gedeelte zult u ontdekken dat onze kerk niet los staat van de traditionele kerken en hun denken. Haar wortels liggen diep in de kerkelijke geschiedenis en het theologische denken door de eeuwen heen.

Zo lezen wij bijvoorbeeld in één van de eerste stukken drukwerk van onze kerk:

"De Kerk van de Nazarener is een eenvoudige, oorspronkelijke kerk ván het volk vóór het volk. Ze brengt geen nieuwe leer, alleen oude, naar waarheid, bijbelse grondwaarheden. Ze zoekt er naar alle overtollige vormen en kerkelijkheid af te leggen, en terug te keren tot de eenvoudige en klare woorden van Christus."

1.4.1. Het begon allemaal met Jezus de Nazarener

Alle kerken en groeperingen die zich christelijk noemen, dus ook de Kerk van de Nazarener, houden op te bestaan zonder de erkenning van de historiciteit van Jezus Christus. Zijn verzoenend sterven was de geboorte van de kerk. Zijn overwinnende opstanding uit de dood was en blijft de eeuwige hoop van alle christenen. Zijn komst in de Heilige Geest was en is de dynamiek en de vitaliteit van Zijn kerk.

De geschiedenis voorafgaande aan de komst van Jezus Christus, is een toegroeien en heen wijzen naar Zijn komst geweest. In een woelige, christelijke historie is Gods Koninkrijk zich daarna gaan ontwikkelen.

Vele toegewijde mensen en groeperingen hebben daarin een rol gespeeld. Hun invloed strekt zich uit tot in onze tijd. Maar het is Jezus Christus waarmee het allemaal begon! Ook de Kerk van de Nazarener vindt in Hem haar oorsprong en haar wording tot wat ze nu mag zijn door Zijn genade. Hoe de Kerk van de Nazarener verder gevormd is, door vele kinderen Gods in de kerkgeschiedenis, kunnen we in de volgende alinea's ontdekken.

1.4.2. Chrysostomus – levensheiliging als proces en doel

De kerkvader Chrysostomus was een van de grootste predikers uit de geschiedenis. Hij kreeg in de zesde eeuw de bijnaam 'de man met de gouden mond', vanwege zijn bijzonder spreektaal. Hij leefde van 345-407 na Christus, en was advocaat van beroep. Op 25-jarige leeftijd werd hij gedoopt en aanvaardde het bestaan van monnik.

Al snel begon hij op te vallen vanwege zijn begaafdheid in het spreken, zodat hij kort daarna benoemd werd tot bisschop van Konstantinopel in 390 na Christus. Chrysostomus was zeer effectief in zijn werk en zond vele zendelingen naar vaak barbaarse volken. Toch werd hij uiteindelijk verbannen, omdat hij er niet voor terugschrok onzedelijke toestanden in de kerk aan de kaak te stellen. Hij hield zijn leerlingen voor dat de meest effectieve manier van evangelisatie is: het christelijke leven! Hij zei hierover bijvoorbeeld:

"Er zouden geen ongelovigen meer zijn, wanneer wij gelovigen maar als waarachtige mensen Christus zouden navolgen."

Chrysostomus had grote invloed op de grondlegger van het Methodisme in de 18de eeuw, John Wesley (1703-1791). De theologie van onze kerk is voor een groot deel gestoeld op het denken van deze Wesley, zodat we kunnen zeggen dat aan Chrysostomus, via John Wesley, de volgende kenmerken van onze kerk toegeschreven kunnen worden:

a) Het christelijk leven als doel en proces

Hiervoor wees Chrysostomus op de twee, in de bijbel gebruikte, Griekse woorden 'teleos' en 'teleosis'.

'Teleos' wijst op het doel van het christelijk leven als 'het zien van God zoals Hij werkelijk is' (1 Johannes 3:2), en dat wij, dienovereenkomstig, ook in alle opzichten volmaakt/heilig zullen moeten zijn.

Teleosis wijst op het proces van heiligmaking, waarin de, aan God overgegeven, toegewijde mens zich begeven mag. Ook Gregorius van Nyssa (een andere grootheid in de kerkgeschiedenis) wees hier op.

Dit was een nieuwe ontdekking voor John Wesley en dat werd later ook teruggevonden in zijn prediking en geloofsbeleving. De Wesley-kenner A.A. Outler zegt hierover:

*"Hun concept van heiliging als een proces, in plaats van als een statische positie, gaf Wesley een visie die hemelsbreed verschilde van b.v. de Rooms katholieke en de protestante visie op heiliging."*¹

b) De nadruk op een heilige levenswandel

Wesley benadrukte dat bekering alleen niet voldoende is, maar dat er een leven op moet volgen dat aan die bekering beantwoordt. Hier volgt een citaat van hem.

*"Laten we niet denken dat gelóóf genoeg is voor onze redding: we moeten ook een heiligheid van leven tonen."*²

c) Het samenwerken van God met de mens

Een mens is geen willoos object dat door God van bovenaf geheiligd wordt. God kan niet heiligen zonder de overgave van wil en leven van de mens die heiliging zoekt. God zoekt niet naar mensen die Hij kan commanderen. Hij zoekt geen slaven en knechten, maar zonen en dochters. Chrysostomus zegt:

*"Wij zijn niet langer knechten van God, maar zonen en vrienden."*³

d) Het schiften van theologische begrippen

Om een evenwichtige theologie te krijgen, die bijvoorbeeld niet doorslaat naar de kant van 'geloof alleen' of naar de kant van 'werken alleen' om Gods aanvaarding te verkrijgen en te behouden, leerde Wesley van Chrysostomus om bestaande theologisch begrippen af te wegen en het juiste midden te zoeken.

Deze 4 elementen vindt u ook terug in de tegenwoordige leer en het leven van de Kerk van de Nazarener wereldwijd. De volgende wortel vinden we terug in een groepering of stroming die vooraf ging aan de Reformatie.

1.4.3. De innerlijke toewijding uit het mysticisme

Het persoonlijke geloof van John Wesley werd sterk beïnvloed door enkele mystici uit de geschiedenis van het christendom. De zuivere, innerlijke ervaring van het christelijke geloof werd door hen gezocht in contemplatie (bespiegeling van godsdienstige aangelegenheden) en meditatie. En het was hun zoeken naar volmaaktheid, naar innerlijke zuiverheid, en naar een heilig leven, dat Wesley aansprak.

Eén van deze mystici was Thomas á Kempis, die bekend werd met zijn werk 'De navolging van Christus' (In Oosthoeks Encyclopedie wordt gezegd dat dit boek, na de bijbel, het meest gelezen boek van de wereldliteratuur is!). Het lezen van dit boek heeft ook John Wesley op het spoor gezet naar de volledige overgave aan God.

Hij schrijft hierover:

*"In het jaar 1726 maakte ik kennis met Thomas á Kempis' werk 'De navolging van Christus.' De aard en de omvang van de innerlijke godsvrucht, de godsvrucht van het hart, vertoonde zich meer dan ooit tevoren aan mij in een helder licht. Ik zag dat, wanneer ik zelfs mijn hele leven aan God zou geven, het mij niets zou baten, tenzij ik mijn hart gaf, ja, mijn gehele hart. Ik zag dat de eenvoud van de innerlijke bedoeling, de zuiverheid van de toegenegenheid, één bedoeling hebben in alles wat wij spreken of doen, één verlangen hebben dat onze gemoedstoestanden overheerst, inderdaad 'de vleugels van de ziel zijn' zonder welke niemand ooit kan opstijgen tot de berg Gods."*⁴

En op een andere plaats zegt Wesley:

*"Ik begon te ontdekken dat echte religie, echte godsvrucht, in het hart van de mens woont, en dat Gods wet (van de liefde, toevoeging MvI) zover strekt als ze in onze gedachten aanwezig is, en in woorden en daden overgaat."*⁵

En hoewel Wesley later ook de negatieve kanten constateerde van dit mysticisme, is het innerlijke karakter van een wáár christelijk geloof hem altijd voor ogen blijven staan. Dit element wordt ook in de Kerk van de Nazarener bij herhaling benadrukt, wat kan voorkomen dat men een wettisch en moralistisch leven gaat leiden. Even samenvattend kunnen we vaststellen dat er twee elementen zijn die uit het mysticisme tot ons zijn gekomen.

- a) Het christelijk geloof als een innerlijke gezindheid
- b) De nadruk op de overgave van de hele persoon aan God, en maar één ding willen: Aangenaam zijn voor God!

Naast de nadruk op de persoon van Jezus zelf, de heiligingsleer van Chrysostomus, en de zojuist genoemde elementen uit de mystiek, is er ook uit de Anglicaanse kerk, waarvan Wesley altijd priester is gebleven, een belangrijk element van ons kerk-zijn overgenomen. De vierde wortel dus.

1.4.4. De theologische methodiek van de Anglicaanse kerk ⁶

John Wesley is zijn hele leven lang priester van de Anglicaanse kerk gebleven. Hij heeft nooit bewust aangestuurd op een eigen kerk, zoals deze later in het methodisme gestalte kreeg. Vanuit zijn kerkelijke achtergrond nam John Wesley vele positieve aspecten over. Eén belangrijk aspect daarvan is de wijze van 'theologie bedrijven'. Toegepast op het bijbelse gegeven 'God is liefde', zou Wesley in zijn leven als volgt te werk gaan om elke geestelijke waarheid te onderzoeken en te onderstrepen.

- Toets 1: Wat zegt de bijbel erover? De bijbel heeft de beslissende autoriteit.
- Toets 2: Wat is er in de kerktraditie over gezegd en geschreven? Kerkvaders, belijdenissen, commentaren e.d.
- Toets 3: Is het verstandelijk te onderbouwen? Het gezonde verstand heeft een belangrijke plaats in de mens.
- Toets 4: Wordt dit door anderen en mezelf ervaren? Getoetst aan de bijbel, om subjectivisme te voorkomen!

Door deze vier stappen te volgen, kwam John Wesley uiteindelijk tot uitspraken over de betekenis van bepaalde gedeelten in de Bijbel, b.v. met betrekking tot onze tekst 'God is liefde': De bijbel bevestigt dit aan alle kanten; in de traditie is daar veel bevestigends over te vinden; door ons te verdiepen in het verzoenend sterven van Jezus Christus aan het kruis zegt ons verstand dat het hier gaat om een onmételijke daad van liefde; en tenslotte wordt dit met het hart ervaren door velen! Conclusie: Dit is méér dan wáár!

En ook al wordt misschien niet altijd deze volgorde gebruikt, het is een gegeven dat de Kerk van de Nazarener deze vier stappen ook hanteert in het bedrijven van theologie en het geven van onderricht. Soms zal dit niet eens zo bewust zo gebeuren, maar veelal wordt dit ook werkelijk door mensen, als een soort van bijna automatisch, lijkt het soms wel, zo aanvoeld. Zo zien we een belangrijke erfenis van de Anglicaanse kerk, die via John Wesley in onze kerken aanvaard is: de theologische methodiek van de 4 stappen.

1.4.5. De wortel die reikt tot in de Reformatie

De vijfde wortel die in onze kerk een belangrijke rol speelt.

De drie belangrijkste pijlers van de Reformatie zijn in de kerkgeschiedenis tot ons gekomen als:

- * SOLA GRATIA: Door genade alleen word je als mens aanvaard door God.
- * SOLA FIDE: Door geloof alleen vind je als mens genade bij God.
- * SOLA SCRIPTURA: De bijbel alleen is voor de mens het gezaghebbende Woord van God.

In een sterke reactie op het sterk in verval geraakte, zuivere geloof, zoals dit bij de eerste christenen gevonden werd, werd de bijbel in de tijd van de Reformatie weer als de enige gezaghebbende bron erkend, en kon de mens, als enkeling, door geloof en de genadige houding van God, een kind van God worden.

De Kerk van de Nazarener onderschrijft deze drie pijlers van de Reformatie van harte, als fundamenten van het christelijke geloof: geloof, genade en Gods Woord. Er wordt echter in de praktijk wel wat anders mee omgegaan. Daarom moeten we deze drie pijlers nooit los zien van de totale visie, en het totale pakket van uitgangspunten, van onze kerk. In de volgende wortel vindt u daar een voorbeeld van. Toch behoort de Kerk van de Nazarener ten volle tot de kerken die zijn voortgekomen uit de Reformatie. Daarom nu samengevat:

- * De mens vindt aanvaarding bij God door geloof en genade, en de bijbel is het enige - van Godswege gegeven - gezaghebbende Woord van God.

1.4.6. Jacobus Arminius: De menselijke verantwoordelijkheid

John Wesley gaf tijdens een periode van zijn leven een blad uit met de naam "Het Arminiaans Nieuwsblad" (1778).⁷ De artikelen in dit blad werkten prikkelend in op de calvinisten van die dagen. Geheel in de lijn van Jacobus Arminius (1560-1609) en zijn volgelingen (remonstranten genoemd), stelde Wesley zich lijnrecht op tegenover o.a. het calvinistische concept van de dubbele uitverkiezing (predestinatieleer).

Arminius had benadrukt dat 'het heil' geen deel van de mens zou worden, zonder dat die daarin een eigen verantwoordelijkheid te dragen zou hebben. Samengevat: zonder samenwerking met God, zonder de toegestoken hand van God actief te grijpen, zou Gods heil de mens niet bereiken, stelde Arminius.

Volgens hem hoefde een mens niet te leven met de onzekere, afwachtende houding van: 'Och, mocht het mij ooit nog eens gebeuren, dat God mij in de kraag zou grijpen, zodat ik gered ben van Zijn toorn.'

Nee, de weg die Arminius wilde wijzen, is de weg van Johannes 3:16:

"Want alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een ieder, die in Hem gelooft, niet verloren ga, maar eeuwig leven hebbe."

Hieruit (de zesde wortel) zijn twee karakteristieken van de Kerk van de Nazarener gegroeid, te weten:

- a) De mens is verantwoordelijk voor zijn respons op Gods aanbieding van genade
- b) Ieder mens kan door God aanvaard worden, mits hij gelooft in Jezus als zijn Verlosser en God.

1.4.7. Het optimistische mensbeeld vanuit de katholieke kerk⁸

De zevende wortel: De katholieke kerk. Deze kerk heeft, al vanaf vrij vroeg in de kerkgeschiedenis, de rol van de soort 'oorspronkelijke' kerk ingenomen. Alle andere groepen en kerken hebben zich in de loop van de geschiedenis losgemaakt van deze 'moederkerk' om allerlei uiteenlopende redenen. En wat er ook allemaal ten nadele van de Rooms katholieke kerk gezegd kan worden, het is een feit dat deze kerk altijd een vrij optimistisch mensbeeld gepropageerd heeft. In ieder geval optimistisch vergeleken met het mensbeeld uit de calvinistische traditie.

Het is bv. mogelijk binnen deze kerk om als mens heilig verklaard te worden, ook al gebeurt dit pas op het moment dat de desbetreffende persoon al overleden is, en is dit slechts weggelegd voor enkelingen. De kerk geeft daarmee aan dat een mens 'goed' kan doen! Vanuit een totaal andere invalshoek heeft onze kerk ook een optimistisch mensbeeld. Immers, de Kerk van de Nazarener is een heiligingskerk! Later, wanneer we gaan spreken over de mens in het licht van Gods genade, zal dit u meer duidelijk gemaakt worden. Het is meermaals gebleken dat mensen uit de katholieke traditie zich dan ook vrij snel thuis voelen in onze kerken. Dat is, denken wij, mede te danken aan onze theologisch positieve benadering van de mens, bezien vanuit Gods enorme genade.

1.4.8. De zichtbare heiliging van het piëtisme

Voor deze "vromen-beweging" gold dat verlossing, door genade en geloof, zichtbaar moest worden in werken van barmhartigheid. Daarop lag binnen deze stroming de nadruk.

*"Het belangrijkste doel van deze beweging was de vraag naar individuele zuiverheid. Dit item kwam naar voren op het moment dat de heersende religies en kerken weinig of geen aandacht schonken (of het zelfs onmogelijk achtten) dat een christen ethisch vooruitgang kon boeken."*⁹

De Kerk van de Nazarener benadrukt ook deze praktische kant van het christelijke leven. Innerlijke heiliging moet aan de buitenkant zichtbaar worden, anders is ze ongeloofwaardig. In hoofdstuk 5.4 zullen we daar nog dieper op ingaan. Kortom, vanuit het piëtisme heeft de Kerk van de Nazarener het gedachtegoed meegenomen van:

- * Er is geen heiliging dan sociale heiliging (uitspraak van John Wesley)

Deze wortels geven hun levenssappen aan de Kerk van de Nazarener zoals ze zich nu manifesteert in onze wereld. In de loop van onze gesprekken zult u al deze karakteristieken steeds duidelijker herkennen. Na deze inleidende informatie gaan we nu over tot de essentiële geloofsartikelen, om die met elkaar te onderzoeken en te bespreken.

Vragen die u zichzelf zou kunnen stellen, naar aanleiding van de acht behandelde wortels:

- * Wat sprak u het meest aan in dit gedeelte over deze wortels van onze kerk?
- * Herkent u bepaalde geloofsuitingen in de kerk, zoals u ze tot op dit moment heeft leren kennen (eredienst?)?

2. De geloofsartikelen: Wie is God?

Inleiding

Nadat we ons hebben beziggehouden met de herkomst, de organisatie en het theologisch profiel (de kerkelijke wortels) van onze kerk, gaan we ons nu richten op de afzonderlijke geloofsartikelen die onze kerk onderschrijft. Bij de bespreking hiervan zult u het voorgaande, betreffende de wortels van onze kerk, herkennen.

We beginnen met het meest centrale en bepalende onderwerp, en dat is hoe wij over God denken en van daaruit ons geloof belijden en beleven.

Opdracht:

Laten we eerst, een ieder voor zich, een moment nemen om na te denken over hoe wij God omschrijven en beleven vanuit ons persoonlijk dagelijks bestaan; in alle bescheidenheid natuurlijk, omdat God in Zijn grote Wezen niet afdoende door mensen te omschrijven valt! Het gaat hier echter om uw eigen godsbeeld, zoals dat in u ontstaan is door de loop van de tijd heen waarin u met God leeft. Daarna zullen we onze godsbeelden met elkaar delen en bespreken.

Uitgaande van de Zelfopenbaring van God door de eeuwen heen, hebben velen geprobeerd om God te beschrijven. Hier zijn daarvan enkele voorbeelden:

"God is Geest, die Persoon is, die perfect goed is, die in Heilige Liefde scheidt, ondersteunt en bestuurt."

"God is het grootste dat een sterfelijk mens, met zijn beperkte verstand, zich kan indenken en kan bevatten."
(Anselmus¹⁰)

In deze definities voelen we de onmacht om volledig te zijn. Dat is goed; het verdiept onze verwondering en laat God wie Hij is: de Eeuwige Ongeziene (Jesaja 45:15). Het is gepast om deze alinea af te sluiten, in alle nederigheid, met de woorden van Augustinus:

"Wat kun je met woorden beginnen, als het om U gaat? En toch kan ik over U niet zwijgen!

Het huis van mijn ziel is te klein voor U; wilt U het groter maken?"¹¹

Het zal duidelijk zijn dat een juist begrip van God geweldig belangrijk is voor ons geloven en denken. Ons geloven en denken rust namelijk op dit groundbegrip. Misvattingen op dit punt zullen doorwerken in alle andere geloofsbegrippen die we met elkaar zullen gaan bespreken (zoals b.v. onze opvatting van zonde). Voordat we tot de verklaring van ons godsbegrip overgaan, is het goed om enkele zaken vooraf vast te stellen en af te spreken.

Het zijn de vooronderstellingen van waaruit we in alle ootmoed over God kunnen spreken.

- * **God is niet afdoende te definiëren**, want dan zou God, God niet meer zijn. De ootmoedige verwondering van Job mag ons daarbij voor ogen staan
Job 42:1-6 en Jesaja 55:8-9.
- * **Waar verschillende mensen over God spreken, zullen verschillende kanten van God zichtbaar worden.** (Hierbij kun je denken aan het verhaal van de blinden die een olifant mochten betasten en samen tot één beeld kwamen.)
- * **God laat zich niet 'ontleden'; Hij openbaart zichzelf.** God laat zich vinden, maar de mens kan niet vanuit zichzelf God als het ware 'naar zichzelf toe mediteren'.
- * **Datgene wat God van zichzelf geopenbaard heeft, is voldoende**, voor de verlossing van de mens en zijn vorming naar het beeld van Christus.
- * **God heeft ons**, om ons in onze menselijke tekortkomingen tegemoet te komen, **symbolen gegeven**, om ons een voorstelling van Hem te kunnen vormen.

2.1. De drieënige God

In het handboek van de Kerk van de Nazarener kunt u het volgende geloofsartikel vinden over God:

"Wij geloven in een eeuwig bestaande, oneindige God, de Soeverein van het heelal; en dat Hij alleen God is,

scheppend en besturend, heilig in natuur, in eigenschappen en in doel; en dat Hij, als God, drieëinig is, in diepste Wezen, geopenbaard als Vader, Zoon en Heilige Geest.”

Om verder te bestuderen:

Genesis 1; Leviticus 19:2; Deuteronomium 6:4-5; Jesaja 5:16; 6:1-7; 40:18-31; Mattheüs 3:16-17; 28:19-20; Johannes 14:6-27; I Corinthiërs 8:6; 2 Corinthiërs 13:13; Galaten 4:4-6; Efeziërs 2:13-18

Vier belangrijke punten lichten we er hier even uit:

a) God is Geest

Dit betekent dat God geen fysiek bestaan leidt. Het totale universum is in Hem vervat. Overigens niet andersom (in het universum is God)! Dat zou naar pantheïsme ruiken. God is niet als het ware opgelost in de schepping. Hij is de Schepper en de Beheerder van wat Hijzelf geschapen heeft (zie ook Johannes 4:24).

b) God is persoon

Hij is dus een persoonlijke Geest. Een moeilijk begrip voor ons mensen, omdat wijzelf personen zijn in een lichaam. Dit persoon-zijn van God wordt vooral uitgedrukt in Zijn Liefde, zoals we verderop zullen zien (Genesis 1:26 en 27).

c) God is Heilig

God is de Enige die het waard is de naam ‘God’ te dragen, Hij is de Totaal Andere. De heiligheid van God, het gegeven dat Hij volkomen goed en rechtvaardig is, kan een mens doen sidderen, daar wij vaak heel anders zijn. Het verschil tussen God en mensen is daarmee enorm! Zie ook: Jesaja 6:1; 1 Timoteus 1:17; Leviticus 19:2; Openbaringen 3:7; 4:8 en 15:4.

d) God is drieëinig

Dit kunnen we op verschillende manieren proberen te illustreren. Hiermee wordt het voor ons vaak wat begrijpelijker, omdat de bijbel nergens zegt: De Here, uw God, is drieëinig. Het is echter niet zo dat de bijbel er niet over spreekt, maar wanneer zij dat doet, is dat duidelijk alleen slechts op indirecte wijze (Genesis 1:26; Deuteronomium 6:4; Johannes 14:23; 1 Johannes 5:7 (de laatste tekst is overigens twijfelachtig).

Hoe kunnen we Gods drieëinigheid verstaan?

* De eerste uitleg is:

God de Vader achter/boven ons.....dus God objectief, buiten ons.

God de Zoon naast ons.....dus God heel dichtbij.

God de Geest in ons.....dus God subjectief, in ons.

* De tweede uitleg is van Karl Barth:

God de Vader: God overal, op alle plaatsen, in alle tijden.

God de Zoon: God daar en toen, op één plaats in de historie.

God de Geest: God hier en nu, op mijn plaats in mijn tijd.

* De derde uitleg gebruikt het beeld van de huwelijksrelatie:

De man en de vrouw vormen samen één lichaam waar iets vanuit gaat: warmte, vormelijkheid of hartelijkheid b.v.

Dat is de geest die van hen uitgaat. Op dezelfde wijze kunnen we op grond van Genesis 1:26 over God spreken als God die Eén is, en Zich toch openbaart in drie.

2.1.1. God als persoon

In tegenstelling tot bijvoorbeeld het boeddhisme en het hindoeïsme kent het christelijk geloof een persoonlijke God. Het is vooral de joodse filosoof Martin Buber geweest, die het denken van de mens bepaald heeft bij het ‘persoonlijke’ van God. In zijn boek 'Ik en Gij', geeft hij aan dat er voornamelijk twee soorten relaties zijn: de ‘ik-het’ en de ‘ik-gij’-relatie.¹² En ook al is een ‘ik-het’-relatie niet per definitie slecht te noemen, in de menselijke omgang is de ‘ik-gij’-relatie het meest in lijn met Gods schepping.

We kunnen namelijk met God omgaan als met een onpersoonlijk ‘fenomeen’ (zoals veel mensen zeggen dat er wel ‘iets’ zal zijn in het heelal). Dan is God bijna een ding en kun je spreken van een ‘ik-het’-relatie. Maar God als Persoon zoekt de persoonlijke omgang met de mens in de ‘ik-Gij’-relatie.

We zullen nu wat dieper ingaan op het belangrijke gegeven dat God een Persoon is.

Gaandeweg in de geschiedenis heeft God zich als persoon geopenbaard:

Dit komt vooral naar voren in de Namen die God van zichzelf blootgeeft. Ondanks de breuk die er kwam tussen God en de mens, ging God zich in het Oude Testament meer en meer openbaren. En veel meer dan in onze tijd, gaf de naam van iemand in die tijd van het Oude Testament aan, wie Hij was, en wat karakteristiek voor Hemzelf als drager was.

Op het moment dat God Zijn meer intiemere Namen bekend ging maken, was dat het sein dat God 'Gij' wilde zijn voor de mens, en niet 'het'. Het is zoals wij soms doen wanneer we, heel voorzichtig, onze voornaam bekend maken. We zeggen daarmee dan eigenlijk: Hier is een stukje van mezelf; ik wil met jou vertrouwelijker omgaan dan voorheen. En God zou dit uiteindelijk zo ver doorvoeren, dat Hij zichzelf als 'Abba' d.w.z 'Papa' voorstelde. Dit werd mogelijk door het verzoenend sterven van Jezus Christus (Genesis 3:9; Handelingen 17:27,28; Romeinen 1:20).

Enkele belangrijke namen¹³ van God zijn:

- **Elohim**, wat God als Schepper voorstelt.
- **Jehova/JHWH**, wat de openbaring van God is als persoon, zoals bijvoorbeeld bij de roeping van Mozes ('Ik ben, die Ik ben'). Zie ook Exodus 3:14 en Marcus 6:50.
- **El-Shaddai**, wat enkele eigenschappen van God aangeeft als Persoon, zoals Verzorger, Krachtgever en Ondersteuner (Genesis 17:1).
- **Adonai**, wat gebruikt wordt om de naam van 'God-Jehova' niet uit te hoeven spreken.

De persoonlijke eigenschappen van God als Persoon:

Een persoon kan bewust denkend handelen, met een concreet doel voor ogen.¹⁴

Een persoon heeft gevoel en scheppend vermogen.

Een persoon kan denken over zichzelf, en is zichzelf bewust.

Met deze dingen als uitgangspunt, kunnen we God dus niet meer zien als de 'gatenvuller'¹⁵, die al onze onbegrepen en onverklaarde zaken a.h.w opvult met Zijn Aanwezigheid. Ook kan God dan geen 'Onbewogen Beweger' meer zijn, zoals Plato zich dat voorstelde. Kortom, God als Persoon erkennen en aanvaarden, kan veel betekenen in ons eigen christelijk leven. We zullen enkele belangrijke karakteristieken van een persoon noemen, om dit te onderbouwen.

*** Hij onderscheidt zich van andere personen, en is dus uniek!**

Zo zou je Gods heiligheid kunnen verklaren; datgene wat Hem uniek maakt, als geen ander (Leviticus 9:12; Mattheus 5:48).

*** Hij wil zich uitdrukken en meedelen aan anderen!**

Voor de apostel Johannes spreekt over Gods uitgaande liefde, die beantwoording zoekt. Door de liefde gaat God uit van Zichzelf, naar de mens; dat is immers karakteristiek voor de liefde (agapè)! Zie ook Johannes 3:16.

*** Personen hebben overeenkomsten met andere personen.**

Het beeld van God in de mens is verstoord, maar de mens heeft nog steeds scheppend vermogen en kan over zichzelf nadenken, om twee voorbeelden te noemen.

Voor een gezonde, relationele omgang met God, zijn er tenminste twee aspecten van groot belang, wanneer we spreken over God als Persoon.

Het eerste aspect is:

a) De Persoon (God) mag men leren kennen, door zijn handelend optreden in de geschiedenis.

Bij het lezen van de bijbel valt het ons op, dat de schrijver van het boek Genesis zich snel verplaatst door de eerste millennia van de geschiedenis van de mensheid, om al spoedig te komen tot Abraham, die met God in een unieke relatie treedt: Er wordt een bondgenootschap gesloten onder bepaalde voorwaarden.

In Genesis 18:17-19 zien we iets weerspiegeld van de unieke omgang van God met Abraham:

"Zou Ik voor Abraham verborgen houden wat Ik ga doen?...Want Ik heb hem gekend"

Hier spreekt de gevoeligheid van een Vriend uit. De Vriend die zich afvraagt of zijn vriend de mededeling van de vernietiging van Sodom en Gomorra wel aan zou kunnen. God blijkt een meer dan trouw Bondgenoot te zijn, die absoluut doet wat Hij zegt. Dit leert ons de heilsgeschiedenis en de vervulling van Zijn beloften.

Het tweede aspect is:

Hét struikelblok, de leer van de uitverkiezing, werd uiteindelijk in vijf punten tegenover elkaar gezet:

Calvinisten

1. De mens is totaal verdorven.
2. Onvoorwaardelijke uitverkiezing.
3. Beperkte verlossing.
4. Onweerstaanbare genade.
5. Eens behouden, blijft behouden.

Remonstranten

- Inderdaad, maar verlossing is mogelijk (Johannes 3:16)
Voorwaardelijke verlossing.
Voor een ieder die gelooft.
Genade is te weerstaan.
Men kan afvallen (1 Timotheus 1:19 en 20)

We zien hier hoe een overmatig benadrukken van Gods soevereiniteit, kan leiden tot een vervaging van Gods liefdevolle uitreiken naar de mens. Arminius leed daaronder. In zijn 'De natuur van God', waarmee hij promoveerde in Leiden, geeft hij zijn gedachten weer over Gods karakter. Hier twee citaten.

"Al is het beeld van God onveranderlijk, dat betekent nog niet dat alle dingen aan het noodlot onderworpen zijn. Nee, integendeel het schept onvoorziene mogelijkheden."

*"God kan inderdaad doen wat Hij wil met het Zijne, maar Hij kan niet met het Zijne doen wat onrechtvaardig is, want Zijn wil is afgeschermd binnen de grenzen van Zijn karakter."*¹⁷

De Kerk van de Nazarener stemt volledig in met Arminius' weergave van de uitverkiezing.

*"Uitverkiezing is de mate van welbehagen van God in Christus, in Wie Hij verzoening tot stand bracht, tot in eeuwigheid: om gelovigen te rechtvaardigen, aan te nemen tot Zijn kinderen, en hen het eeuwige leven te schenken, door Zijn roemrijke genade. Hij koos ervoor de mensen dit door geloof te kunnen laten kiezen."*¹⁸

Een evenwicht tussen Gods heiligheid en Zijn liefde geeft de mens de hem toegemeten verantwoordelijkheid die hem staft in zijn menselijke waardigheid, en in Gods grootheid m.b.t Zijn geduldige liefde.

2.1.3. God als wachtende Vader

Dit beeld van God als een wachtende Vader is een betrouwbaar en evenwichtig beeld. Het is ons overgeleverd in de gelijkenis van de 'wachtende Vader' oftewel van de 'verloren zoon' (Lukas 15). Toen de mens in zonde viel, bleef de diepbedroefde Vader, die berooid werd van Zijn kinderen, achter.

De Lutheraanse theoloog en pastor Helmut Thielicke zegt hierover in zijn boek 'Ik geloof':

*"Ook ik heb mijn twijfels over 'de lieve Heer die boven de sterrenhemel troont'. De Vader waar ik in geloof, troont niet boven de sterren. Nee, Hij was een mens die lachte en huilde zoals u en ik. Een mens die aangevallen werd door zinloosheid, zoals u en ik, en die de dood stierf, zoals eens u en ik. Deze God is niet alleen onze lieve Heer daar ver weg. Hij heeft ons van dicht bij lief. En als iemand werkelijk liefheeft, is hij één met de ander. Ik kende eens een moeder die volledig was toegewijd in het zorgen voor haar gehandicapt kind. Omdat zij in haar gedachten steeds bij hem was, en overal met hem mee ging, en er geen uur voorbij ging dat haar hart niet vol zorg naar hem uitging, heeft zij waarschijnlijk meer te lijden gehad dan de jongen zelf. Dat is precies de God waarin wij geloven, en die we kennen in Jezus Christus: de Vader die meer lijdt voor mij, dan ik ooit te lijden zal hebben."*¹⁹

In het nu volgende gedeelte zullen we Jezus Christus als God/Mens tot ons laten spreken, om zo toe te werken naar een zo volledig mogelijk beeld van God, zoals dit in onze kerk wordt beleden en beleefd.

Opdracht:

Schrijf opnieuw voor uzelf op wie God voor u is. Is uw beeld in evenwicht?

2.2 Jezus Christus

Elke 'Godzoeker' kan men wijzen op Jezus Christus. Immers: "Niemand heeft ooit God gezien; de eniggeboren Zoon, die aan de boezem des Vaders is, die heeft Hem doen kennen" (Joh. 1:18).

"Hij is het beeld van de onzichtbare God", schrijft Paulus in Colossenzen 1:15. En tenslotte zegt Jezus zelf: "Wie de Zoon niet eert, eert ook de Vader niet, die Hem gezonden heeft"(Johannes 5:23). Het is duidelijk dat men God leert kennen, door zich te verdiepen in het leven van Jezus, in geloof en overgave aan Hem.

De Kerk van de Nazarener is daarmee een Christocentrische kerk. Christus staat in het centrum van haar bestaan.

Hij is het hoofd van de kerk, maar Hij is ook de Oorsprong en de Bouwer van Zijn gemeente (Kijk nog maar eens naar punt 1.4.1. van dit cursusboek).

De Kerk van de Nazarener heeft het volgende geloofsartikel betreffende Jezus Christus:

"Wij geloven in Jezus Christus, de Tweede Persoon van de drieënige God; dat Hij van eeuwigheid één was met de Vader; dat Hij door de Heilige Geest mens is geworden, en geboren werd uit de maagd Maria, zodat twee volledige volmaakte naturen, d.w.z. de goddelijke en de menselijke, aldus verenigd zouden zijn in één Persoon, waarachtig God en waarachtig mens, de God-Mens.

Wij geloven dat Jezus Christus voor onze zonden stierf, dat Hij waarlijk uit de doden opstond, en zijn lichaam opnieuw aannam met alles wat behoort tot de volmaking van de menselijke natuur, waarmede Hij ten hemel voer en daar optreedt als Middelaar voor ons."

Om verder te bestuderen: Mattheüs 1:20-25; 16:15-16; Lucas 1:26-35; Johannes 1:1-18; Handelingen 2:22-36; Romeinen 8:3, 32-34; Galaten 4:4-5; Filippenzen 2:5-11; Colossenzen 1:12-22; I Timotheüs 6:14-16; Hebreëen 1:1-5; 7:22-28; 9:24-28; I Johannes 1:1-3; 4:2-3, 15.

Uit dit geloofsartikel komen de volgende aspecten naar voren:

- * De goddelijke natuur van Jezus.
- * Het feit van de incarnatie/menswording.
- * De maagdelijke geboorte.
- * Zijn verzoenend sterven.
- * Zijn opstanding.
- * Zijn hemelvaart.
- * Zijn middelaarschap.

Deze waarheden worden door het geloof ervaren en eigen gemaakt. Het Nieuwe Testament bevat veel informatie die het bovenstaande artikel onderschrijft. Immers, op vragen als 'Wie is Jezus?' en 'Wat heeft Hij gedaan?', zullen we niet tevergeefs zoeken in de, aan ons overgeleverde, geschriften.

In de context van deze cursus als geheel, is het ondoenlijk om in te gaan op de bovengenoemde aspecten. Misschien mogen we volstaan met te concluderen dat wij als kerk geheel in de lijn van de Reformatie staan m.b.t. de centrale plaats van Jezus Christus. Hooguit is het feit dat Jezus niet alleen Koning, Priester en Profeet is, maar ook Dienaar genoemd kan worden, een accent dat in onze kerken meer aandacht krijgt. Dit heeft echter alles te maken met de navolging van Christus en het lijden, dat dit onvermijdelijk met zich mee brengt. In onze gesprekken over de reikwijdte van Gods genade in de heiligmaking zal dit zeker nog uitgebreider aan de orde komen.

2.3. De Heilige Geest

Vraag: Kunt u een persoonlijke omschrijving van de Heilige Geest geven?

In het handboek van de Kerk van de Nazarener wordt de Heilige Geest als volgt omschreven:

"Wij geloven in de Heilige Geest, de Derde Persoon van de Drieënige Godheid; dat Hij voortdurend aanwezig en doeltreffend werkzaam is in en mét de Kerk van Christus; Die de wereld van zonde overtuigt, Die mensen zich doet bekeren en geloven, doet wedergeboren worden, en de gelovigen heiligt en leidt in alle waarheid, zoals die in Jezus Christus is."

Om verder te bestuderen: Johannes 7:39; 14:15-18, 26; 16:7-15; Handelingen 2:33; 15:8-9; Romeinen 8:1-27; Galaten 3:1-14; 4:6; Efeziërs 3:14-21; 1 Tessalonicenzen 4:7-8; 2 Tessalonicenzen 2:13; 1 Petrus 1:2; 1 Johannes 3:24; 4:13.

Op een rijtje gezet gaan de verschillende aspecten van dit Handboekartikel er zo uitzien:

- * De Heilige Geest als een Persoon
Johannes 14:16,17
- * De Heilige Geest als God
Matteüs 28:19; 1 Corinthe 12:4-6
- * De plaats die de Geest heeft in de kerk
Handelingen 9:31
- * Het werk van de Geest in de wereld

Handelingen 17:26,27

* De Heilige Geest en de wedergeboorte

Johannes 3:1-6; Romeinen 8:9

* De Heilige Geest en de heiliging

Handelingen 15:8 en 9; Efeze 4:30-32

* De Heilige Geest als Leraar

Lucas 12:12; Johannes 16:13

Dr. Greathouse, een theoloog van onze kerk, heeft de Heilige Geest als volgt beschreven:

"De inwonende, actieve God."

Dus God als aanwezig en werkzaam, ín en dóór de mens.

Enkele in het oog springende functies van de Heilige Geest zullen we nu nader toelichten.

2.3.1. Het werk van de Geest in de wereld

Dit noemde John Wesley de 'voorafgaande genade'. Het is dus letterlijk de genade die vooraf gaat aan de uiteindelijke bekering van een mens tot de levende God. Het is de periode vóór de bekering.

Wesley noemde het o.a.: 'een eerste lichtstraal', of een 'innerlijke schok' en een 'zich ongemakkelijk voelen' door het werk van de Geest. Deze genade is universeel: vrij voor alle mensen, en in alle mensen. Deze genade is niet te weerstaan en werkzaam in alle mensen van alle rassen en culturen. Deze genade stelt alle mensen verantwoordelijk voor God. Zoals Wesley dat uitdrukte:

"Niemand zondigt omdat hij geen genade heeft, maar omdat hij de genade die hij heeft, niet benut."

Het doel van deze genade (die vooral in bv. Handelingen 17:26,27 tot uitdrukking komt) is om mensen op de weg van hun heil te plaatsen, zodat ze, wanneer ze deze weg blijven vervolgen, hun verlossing in Jezus Christus zullen vinden. Het grote theologische belang van deze genade is dat het een brug slaat tussen de totaal verdorven en lam geslagen mens (Calvijn), en de mens die uit eigen vrije beweging en inspanning God zou kunnen vinden (Pelagius, Erasmus). Deze genade maakt de mens door de voorafgaande genade capabel om God vinden en de verlossing in Jezus Christus te ontvangen in geloof. Hij kan Gods hand vinden en vastgrijpen (Arminius)!

Vragen: Herkent u deze voorafgaande genade in uw vroegere leven?

Hoe kan het concept van voorafgaande genade onze houding en benadering van niet-christenen positief beïnvloeden?

2.3.2. De Heilige Geest als leraar

Het is vaak subjectief wat we vertellen over het onderwijs dat we ontvangen door de werking van de Heilige Geest. Soms gebeurt dit door middel van mensen in onze omgeving, soms ook direct bij het bestuderen van Gods Woord. John Wesley heeft hier een vrij omvattend woord over geschreven.

"Soms handelt de Geest heel specifiek in het verstand. Hij opent en verlicht het, openbaart, ontsluit en verheldert de 'diepe dingen van God.' Soms ook is Hij werkzaam in de wil en de gevoelens van mensen; hen wegtrekkende van het kwade en hen bewegende tot het goede, hen inspirerende tot goede gedachten ten opzichte van God. Maar hoe het ook uitgedrukt wordt, het gebeurt allemaal door geloof. En het totale werk van het heil van de mens, elke goede gedachte, goed woord of werk, is uiteindelijk tot stand gebracht door het werk van de Heilige Geest, Gods Geest!"²⁰

Vraag: Kunt een praktisch voorbeeld noemen van het werk van de Heilige Geest in uw leven?

2.3.3. De innerlijke zekerheid die de Geest geeft

John Wesley had een lange weg te gaan, en een intense worsteling te doorstaan, voordat hij zelf de innerlijke zekerheid vond dat hij een aanvaard kind van God was. Vaak heeft hij in zijn werken het verlangen naar deze geloofszekerheid genoemd. Hier volgt daarvan een voorbeeld.

"Het geloof dat ik wil, is een zeker vertrouwen en een rusten in God, dat door het werk van Christus mijn zonden zijn vergeven en verzoening met God bewerkstelligd is. Ik wil dat soort geloof dat niemand kan hebben zonder dat hij weet dat hij het heeft. Hij is bevrijd van twijfel, terwijl de liefde van God in zijn hart is uitgestort, door de Heilige

*Geest, die hem gegeven is, en deze Geest getuigt met zijn geest dat hij een kind van God is."*²¹
Hierbij doelde Wesley op Romeinen 8:16.

*"Dit is de Geest van elke echte gelovige, die een getuigenis in zich waarneemt van een Geest (bron), die niet van hemzelf komt, het getuigenis van een goed geweten. Gelukkig zijn zij, die dit duidelijk en constant ervaren."*²²

Vraag: Kunt u getuigen van deze innerlijke zekerheid? Wanneer heeft u die ontvangen?

2.3.4. De reikwijdte van het werk van de Heilige Geest

Het werk van Gods Geest gaat zover, als het potentieel van Christus verzoenend sterven en opstaan bevat. En dit is:

"dat wij tenslotte volledig één zullen zijn (als kinderen van God), door ons gemeenschappelijk geloof, en doordat wij de Zoon van God allemaal even goed kennen. Dan zullen wij volledig mens zijn, volwassen geworden door alles wat Christus in ons heeft gedaan" (Efeze 4:13 "Het Boek").

In het hoofdstuk over 'zonde, verzoening en heiliging' zal gesproken worden over de voortgaande werking van de Heilige Geest in een overwinnend leven, door groei in liefde en geloof.

Dit hoofdstuk besluiten we met een citaat van Wesley, waarin hij de mogelijkheid noemt dat wij mensen een dynamische relatie met God kunnen hebben, door het werk van de Heilige Geest in ons binnenste.

*"God laat, als het ware, voortdurend Zijn adem over ons gaan. Hij raakt onze ziel daarmee aan, en onze ziel gaat weer uit naar God. Genade daalt neer in ons hart en lofprijs en aanbidding stijgen op naar de hemel. En door deze wederkerigheid tussen God en mens, deze gemeenschap met de Vader en de Zoon, als een soort geestelijke ademhaling, wordt het leven van God in de ziel ondersteund en bevorderd. En het kind van God groeit op, totdat het de 'maat van de wasdom der volheid van Jezus Christus' bereikt heeft."*²³

Vraag: Herkent u de gedachte van 'de geestelijke ademhaling' in relatie tot het werk van de Heilige Geest?

3. De Geloofsartikelen: Wat is de mens?

Laten we eerst samen Psalm 8 lezen

We lezen vrijwel als eerste in deze Psalm dat God de mens een belangrijke plaats gaf in Zijn schepping. En toch staat er een paar verzen verderop ook: "Wat is de mens dat Gij zijner gedenkt?" De vraag die dan bij ons opkomt, is de vraag: "Hoe mag een mens (gezond) naar zichzelf kijken, in het licht van een heilig, rechtvaardig en liefdevol God?"

Vraag: Wat is de mens volgens u? Kunt u van een 'mens' een definitie of omschrijving geven?

Met de bijbel in de hand willen we nu ook kijken naar de visie van de Kerk van de Nazarener op de mens, vanuit het licht van Gods woord.

Laten we dus eens zien wat daarover staat geschreven...

"Niemand is goed dan God alleen", zegt Jezus in Lukas 18 vers 19.

"Arglistig (boosaardig slim) is het hart boven alles, ja, verderfelijk is het, wie kan het kennen?" staat in Jeremia 17:9.

"Want allen hebben gezondigd en derven (missen) de heerlijkheid Gods" (Rom.3:23), schrijft Paulus.

Vanuit de kerkgeschiedenis komen verder de volgende uitspraken tot ons:

"De menselijke natuur is zo corrupt en blind, dat ze de grootte van de zonde niet eens voelt of ziet", zei Maarten Luther.

"Iedereen die dit ontkent (noem het erfzonde, of iets in die geest), is nog steeds een heiden", aldus John Wesley.

U ziet wel, het is/lijkt om mismoedig van te worden! Het is een harde werkelijkheid die we als mens maar moeilijk willen aanvaarden; het strijkt ons regelrecht tegen de haren in!

Toch staat juist de Kerk van de Nazarener bekend om haar optimistische kijk op de mens en zijn mogelijkheden. Hoe is dat mogelijk? Hoe kan men verwachtingsvol kijken naar de mens in zijn zonde, onmacht, vervreemding en relatiestoornissen?

In drie stappen willen we u proberen uit te leggen waar onze kerk voor staat, en waar dat optimisme vandaan komt.

3.1. De gevallen mens

Volgens Genesis 1:27 werd de mens naar 'Gods beeld' geschapen. Je zou het zo kunnen zeggen: God heeft zichzelf in de mens gelegd, zoals ook wij 'onszelf kunnen leggen' in iets dat we in volle overgave gemaakt hebben.

De mens echter beschadigde deze gelijkenis met God door voor zichzelf te kiezen boven God, en God niet te vertrouwen. Wat is er nu nog over van het beeld van God in de mens?

Net als alle kerken van de Reformatie, geloven wij dat de mens na de zondeval 'totaal verdorven' is geworden. Echter, er is een klein, maar belangrijk verschil in visie tussen dat wat door John Wesley werd geformuleerd (en ook in onze kerk zo gezien wordt) en de kerken van de Reformatie. Volgens Wesley's visie op de Schrift is de mens inderdaad totaal verdorven, maar niet Totaal! Dit verschil komt naar voren door een relatieve benadering van de zondeval.

Het 'beeld van God', waarnaar de mens geschapen is, is dan geen ding, geen afdruk of iets dergelijks, maar een afspiegeling van een relatie: de relatie God-mens. Door de zondeval vond er een relationele breuk plaats, die de relatie van de mens met God verbrak.

Na het verbreken van die relatie, verloor de mens het potentieel om het contact met God te herstellen. Door die scheuring kwam er een geweldig moreel verval, en nam de zonde buitensporige vormen aan. De mens was nu overgelaten aan zichzelf, maar dóór, en naar aanleiding ván, zijn eigen keuze!

In deze toestand leeft de mens zonder God en is hij zonder de hulp van God niet in staat om zijn Schepper te vinden en met Hem te leven.

Maar het beeld van God heeft toch ook nog (na de zondeval) zijn gunstige sporen nagelaten in de mens.

In die zin is hij niet Totaal verdorven. Dit verstoorde beeld ziet er dan zo uit:

Wat nog aanwezig is bij de natuurlijke mens, is:

- * De natuurlijke gelijkenis: de mens is een persoon met een 'ik-besef'.
- * De bestuurlijke gelijkenis: de mens kan onder andere nog steeds regeren of leiding geven.

Wat de mens van God scheidt door de zondeval, is vooral:

- * De morele gelijkenis: de zuiverheid in de omgang met God, met zichzelf en met anderen, in een gevende liefde vanuit de 'Godgelijkvormigheid'.

Zo is de mens zonder God nog steeds in staat over zichzelf na te denken en verstandige besluiten te nemen. Ook kan hij nog besturen en leiding geven. Maar voor wat betreft het leven met God en mens, zoals God het bedoeld had, is de mens hopeloos verloren. Hoe kan het ook anders? De mens is afgesneden van de Bron van licht en leven.

En zo staan we in één lijn met de grote Reformatoren: de mens kan uit zichzelf niets ondernemen om zich weer met God te verbinden. De enige hoop op redding en herstel ligt bij God!

3.2. De mens onder de genade van God

Gelukkig kunnen we vaststellen dat de mens alleen theoretisch gezien hopeloos verloren is.

Het grote nieuws voor alle mensen is: Gods genade stelt u in staat om uzelf in Zijn uitgespreide armen te werpen!

God de Vader heeft, door het verzoenend sterven van Jezus Christus, van Zijn kant een brug geslagen naar de mens. De band met God kan hersteld worden, en daarmee komen de mogelijkheden voor verlossing, herstel en heiliging binnen handbereik! Let wel: Dat is alleen maar door Gods genadige opstelling (2 Corinthe 5:17-19)!

Dit is een belangrijk punt waar we nog even langer bij stil willen staan.

De bovengenoemde mogelijkheden, door Gods genade geschonken, noemen we 'vrije genade', wat het tegenovergestelde is van 'vrije wil'. Bij vrije genade wordt de mens *door God* in staat gesteld te kiezen voor of tegen Hem. Bij de vrije wil ligt het zwaartepunt bij de mens die zelf kiest voor God, uit eigen kracht.

Het is van groot belang om de vrije genade te benadrukken, om te voorkomen dat de mens zichzelf gaat verheffen en gaat zeggen dat hij God uit eigen kracht heeft ontdekt en ontmoet. Het is door Gods voorafgaande genade dat de mens tot God getrokken kan worden. Prijst de Heer! (Efeze 2:8,9)

3.3. De mens is capabel om God te vinden

De leer van de erfzonde, vanuit het perspectief van Gods genade, leidt naar een optimistische kijk op de mens.

Door genade is de mens 'capabel voor God'. Dit heeft tot gevolg dat er nooit absoluut hopeloze situaties zijn in het licht van Christus' werk.

Wanneer de mensheid zou erkennen dat de grote en kleine problemen in de wereld te herleiden zijn tot de grondoorzaak, de kloof tussen God en mens, dan zou er gewezen kunnen worden op het feit dat God zich in Christus volkomen met ons verzoend heeft. De mens kan daardoor van binnenuit veranderd worden.

Kan de mens dan inderdaad van een verdorven persoon tot een goed en liefhebbend mens veranderen?

Jazeker kan dat, door de ontmoeting met Jezus, de Christus, de Heelmaker. Een mooi voorbeeld hiervan is de kleine Zacheüs, en misschien ook uzelf wel (Zie ook Lucas 19:1-10). Maar, zoals we zagen, de mens is van nature zelfgericht en geneigd tot leven zonder God. John Wesley schreef daar over:

"De mens was geschapen om op God te zien, was bestemd voor Hem. Maar terwijl hij zondigde, keerde de mens zich tot zichzelf. Dat hield in dat de mens geheel vijandig en verdorven koos te zijn. Want op het moment dat hij zich van God afkeerde, keerde hij zich af van het goede, en van de Bron van zijn 'goed-zijn'. Hij zoekt dan niet meer God, maar zichzelf. Waarheen hij zich ook begeeft, hij kan niet meer uit die cirkel van zichzelf komen. Hij zoekt zichzelf in het maatschappelijke, of in dagelijkse of religieuze bezigheden. Uiteindelijk zijn al zijn bezigheden echter gericht op de dode zee van het 'zelf'."

We begrijpen nu dat de verlossing van deze mens alleen nog maar mogelijk wordt door een ommekeer (bekering) van de relatie 'ik-ik' naar 'ik-Gij' (en de ander)!

We besluiten dit hoofdstuk met het artikel over de 'menselijke wil' uit het handboek van onze kerk:

"Wij geloven dat de schepping van de mens, naar Gods gelijkenis, de mogelijkheid inhield om tussen goed en kwaad

te kiezen, en dat hij aldus moreel verantwoordelijk geschapen werd; dat hij door de val van Adam verdorven werd, zodat hij zich thans niet door zijn eigen, natuurlijke kracht en werken kan omkeren, en zichzelf op het geloof en het aanroepen van God kan voorbereiden.

Maar wij geloven ook dat de genade van God door Jezus Christus aan alle mensen, om niet, geschonken is, zodat allen die dit begeren; (1) in staat gesteld worden om zich van de zonde tot de gerechtigheid te keren, (2) in Jezus Christus kunnen geloven voor vergeving en reiniging van zonde en (3) Zijn goede werken na kunnen volgen, die Hem aangenaam en welbehaglijk zijn. Wij geloven echter ook dat de mens, zelfs na de ervaring van wedergeboorte en volkomen heiliging, weer tot zonde kan vervallen en kan afvallen en, tenzij hij zich bekeert van zijn zonde, zonder hoop voor eeuwig verloren is."

Om verder te bestuderen: Gods beeldrager en morele verantwoordelijkheid: Genesis 1:26-27; 2:16-17; Deuteronomium 28:1-2; 30:19; Jozua 24:15 ; Psalm 8:4-6; Jesaja 1:8-10; Jeremia 31:29-30; Ezechiël 18:1-4; Micha 6:8; Romeinen 1:19-20; 2:1-16; 14:7-12; Galaten 6:7-8 Natuurlijk onvermogen: Job 14:4; 15:14; Psalm 14:1-4; 51:5; Johannes 3:6a; Romeinen 3:10-12; 5:12-14, 20a; 7:14-25 Vrije genade en werken vanuit het geloofs: Ezechiël 18:25-26; Johannes 1:12-13; Handelingen 5:31; Romeinen 5:6-8, 18; 6:15-16, 23; 10:6-8; 11:22; I Corinthe 2:9-14; 10:1-2; 2 Corinthe 5:18-19; Galaten 5:6; Efeze 2:8-10; Filippenzen 2:12-13; Colossenzen 1:21-23; 2 Timotheüs 4:10a; Titus 2:11-14; Hebréeën 2:1-3; 3:12-15; 6:4-6; 10:26-31; Jacobus 2:18-22; 2 Petrus 1:10-11; 2:20-22.

Vraag: Wat heeft u het meest aangesproken in deze paragraaf?

4. De geloofsartikelen: Omgaan met de Bijbel

Vraag: Wat is de bijbel, in uw ogen, voor een boek? Of, wanneer u de bijbel zou moeten vergelijken met een beeld of een voorwerp, waar zou u dan voor kiezen?

Inleiding

Op voorbestemde momenten in onze wereldgeschiedenis heeft God de mens (Z)zijn verlossingsweg geopenbaard. De meest voor de hand liggende manier om deze 'openbaringen' (openbaring = de bedekking wegnemen!) te 'conserveren' (en door te geven aan het nageslacht), was om ze op te schrijven op een centrale plaats. Deze centrale plaats is de bijbel geworden. Maar wat is nu eigenlijk 'de bijbel'? Hoe moeten we haar zien en/of lezen?

Je kunt die vraag op verschillende manieren beantwoorden, zoals: De bijbel is het meest verkochte boek van alle tijden; het is een boek bestaande uit 66 boeken die over een periode van 1500 jaar zijn geschreven; het is een boek met het thema van Gods verlossend handelen in de wereldgeschiedenis.

Denk dit boek weg uit de wereld, en Gods Zelfopenbaring wordt een puur *subjectieve* aangelegenheid.

De bijbel is immers voor christenen de bron van alle Godskennis, maar ook de standaard/toets waaraan wij ons geloof afmeten en beoordelen. Dit boek bevat alles wat nodig is voor een mens om de wachtende Vader te kunnen vinden, om bij Hem thuis te kunnen komen en thuis te leren leven.

Toch weten we uit de geschiedenis van het christendom, dat je heel verschillend kunt aankijken tegen de bijbel, en heel verschillend de inhoud van de bijbel kunt gebruiken in het persoonlijk en gezamenlijk christelijk leven. Daarom is het ook voor u van belang te weten hoe de Kerk van de Nazarener denkt over de bijbel, en hoe zij haar hanteert in de praktijk van het dagelijks kerk-zijn. Hier volgt het geloofsartikel.

"Wij geloven in de volledige inspiratie van de Heilige Schrift, waaronder wij de 66 boeken van het Oude en Nieuwe Testament verstaan. Wij geloven dat die door goddelijke inspiratie gegeven zijn, en onfeilbaar Gods wil openbaren, betreffende ons mensen, in alles wat noodzakelijk is voor onze verlossing, zodat alles wat niet daarin besloten ligt, niet als geloofsartikel voorgeschreven kan worden."

Om verder te bestuderen: Lucas 24:44-47; Johannes 10:35; I Corinthe 15:3-4; 2 Timotheüs 3:15-17; I Petrus 1:10-12; 2 Petrus 1:20-21.

Twee dingen vallen u misschien onmiddellijk op in dit artikel.

1) Er wordt gesproken over volledige inspiratie

Dit is zo gekozen, om te benadrukken dat wij niet in een woordelijke inspiratie van de bijbel geloven, maar meer uitgaan van de inhoud, de verlossingsboodschap van de bijbel, als zijnde volledig geïnspireerd.

Dit voorkomt haarkloverijen en doet ons inziens recht aan het doel van de bijbel, 'middel' te zijn in Gods hand, i.p.v. de bijbel als 'doel op zichzelf'. Als we ons alleen al indenken dat in het oorspronkelijke Grieks geen interpunctie voor kwam, dan beseffen we dat we onszelf in een moeilijk parket begeven, en de aandacht misschien teveel op de letter gaan richten, als we elke punt en komma als afzonderlijk geïnspireerd zien.

2) De inhoud van de bijbel is voldoende wat betreft álles wat nodig is voor de volkomen verlossing van de mens

Op deze waarheid is onze geloofsbelijdenis gefundeerd. Omdat het hoofdthema van onze bijbel 'verlossing' is, heeft God niets aan het toeval over gelaten, om de mens Zijn verlossingsweg bekend te maken.

De boodschap is volkomen, compleet, en een directe afspiegeling van Gods wil en/of wens voor de mens. Dit betekent meer concreet dat wij dus onderscheid maken tussen de vorm en de inhoud van de bijbel. De vorm is de geschreven, en dus de feilbare, presentatie van Gods woord. De inhoud is Gods onfeilbare heilsplan, dat in de bijbel voor mensen ontvouwd wordt.

Voordat we verder spreken over onze omgang met de bijbel, en de autoriteit die aan Gods Woord gegeven wordt, is het misschien goed eerst enkele vooronderstellingen te bespreken.

1. Essentieel is voor ons dat God zich door de bijbel heen bekend maakt, maar niet de bijbel zelf is. Is de koran voor moslims een *heilig* boek, voor de christen is de bijbel een door God *geïnspireerd* boek, waarin verwezen wordt naar Hem! Verering van de bijbel is dus niet christelijk, al kan de bijbel je natuurlijk heel dierbaar zijn!

2. De tekst van de bijbel is, mede door vele archeologische vondsten, als zeer betrouwbaar bekend komen te staan.

"Er zijn veel meer bewijzen voor de authenticiteit van de geschriften van het N.T., dan voor veel geschriften van allerlei klassieke schrijvers, terwijl niemand het in zijn hoofd haalt de echtheid van die klassieke werken te betwijfelen."

aldus dr. F.F.Bruce (een autoriteit op het gebied van onderzoek naar de historische betrouwbaarheid van de bijbel).²⁴

3. Elke zin en tekst uit de bijbel moet in de context van de rest van de bijbel gezien worden.

De bijbel is als het ware een soort van orkest. Het klinkt het meest volledig en harmonieus, als alle instrumenten op elkaar zijn afgestemd, en hetzelfde stuk spelen, met daarin hun eigen partij.

4. Voor een gezonde omgang met de bijbel geldt: Ga met een gelovig hart op onderzoek, om tot een werkelijk verstaan van Gods Woord te komen. Het is dus niet andersom: Met een ijverig brein het Woord onderzoeken, om daarmee tot geloof of tot verdieping van het geloof te komen. Dit neemt trouwens niet weg dat er mensen zijn die juist door de laatste methode tot geloof gekomen zijn, zoals bv. de schrijver van de beroemde roman 'Ben Hur'. Deze schrijver ging zich inspannen om nu eens voor altijd te bewijzen dat het christelijk geloof onzin zou zijn, en kwam juist, door dat te proberen, uiteindelijk op zijn knieën voor God. Maar daarna zal hij zeker met geloof Gods Woord verder bestudeerd hebben, om tot een dieper verstaan ervan te komen!

Dan nu de vraag: Wat is de autoriteit van de bijbel in de Kerk van de Nazarener? Om deze vraag te beantwoorden, zullen we de katholieke, de klassieke en de Wesleyaanse visie op de autoriteit van de bijbel naast elkaar zetten.

4.1. De katholieke visie alle citaten onder dit kopje ²⁵ .

Er kan gesteld worden dat de katholieke kerk, naast de bijbel, ook andere bronnen als bindend voor haar gelovigen hanteert. Naast de canon, zoals deze is samengesteld voor de katholieke kerk, zijn ook de leerstellige uitspraken van de R.K-kerk, de belijdenissen, en de liturgische orde van bindende betekenis.

Dit houdt ondermeer in dat uitspraken en regelgeving van de paus, net zo zwaar wegen als de woorden van de bijbel. Tot voor kort was het ook in Nederland nog zo, dat gesteld werd dat alleen de ambtsdragers een juiste interpretatie van de bijbel konden geven. Zodoende was Gods woord voor individuele katholieke gelovigen een gesloten boek.

Het lezen en bestuderen er van liet je aan de priester over; die alleen kon het begrijpen en uitleggen.

4.2. De klassieke visie

Dit is de visie rondom de woorden 'Sola Scriptura' (de bijbel alleen). Mede als reactie op de handelswijze van de katholieke kerk, stelden de reformatoren de bijbel alleen weer apart als de beslissende autoriteit voor alle geloofsvragen. Ook belijdenissen en uitspraken, van wie dan ook, werden getoetst aan Gods Woord.

Op zich was dat een goed punt, alleen liet deze visie echter hier en daar niet voldoende ruimte voor de Heilige Geest (de Geest van de bijbel!). Mede daardoor ging men soms genadeloos om met woorden uit de bijbel, die gehanteerd werd als vooral een boek met regels, en sloeg men elkaar bij tijd en wijle ongefundeerd met 'losse' teksten om de oren.

Deze fundamentalistische handelswijze werkt, ons inziens, makkelijk verstarrend op het christendom in.

4.3. De Wesleyaanse visie

John Wesley noemde zichzelf een 'man van één Boek'.

In dezelfde lijn is onze kerk te vinden, en zij is daarmee een kerk die zich aansluit bij veel van wat uit de Reformatie over de bijbel naar voren werd gebracht. Toch is hiermee niet alles gezegd. We verwijzen bv. naar boven, waar eerder gesproken werd over de volledige inspiratie van de bijbel en de onfeilbaarheid m.b.t Gods plan van heil voor de mens.

Met Wesley heeft de Kerk van de Nazarener de bijbel als absolute standaard voor christelijk leven aanvaard, maar daarbij willen we ook de volle ruimte geven aan het werk van de Heilige Geest.

Kijk nog eens bij 1.4.4. naar de 'theologische methodiek van de vier stappen.' We zullen deze wijze van omgaan met de bijbel illustreren met drie citaten van John Wesley over de bijbel als dé autoriteit voor christenen:

"Wij geloven inderdaad dat de Schrift is gegeven door de inspiratie van God, en daarin verschillen we van de islamiet en van de ongelovige. Wij geloven in het geschreven woord van God, de enige richtlijn voor het christelijk geloof en haar praktijk, als de enige en afdoende autoriteit van God voor de mens."

(Hierin verschillen wij dus van de Rooms katholieken).

Over de bijbel, en het gebruik ervan in de praktijk, zei Wesley:

"Geef me het boek van God! Ik heb het: hier is de kennis die voldoende voor me is. Laat me een man van één boek zijn. Daar zit ik dan, ver van het drukke gedoe van mensen. Ik zit alleen, alleen met God. In Zijn aanwezigheid open ik het boek; Zijn boek! Is het niet duidelijk wat ik lees? Dan richt ik mijn hart tot de Vader van het licht:

"Heer, is het niet Uw woord, dat wanneer iemand in wijsheid tekort schiet, hij U om raad mag vragen? U heeft gezegd dat, wanneer iemand Uw wil zoekt, U het hem zult openbaren. Ik wil het Heer, maak mij Uw wil bekend." En daarna begin ik te onderzoeken en geestelijke waarheden met geestelijke waarheden te vergelijken. Ik denk daar over na met alle ernst en aandacht die ik op kan brengen. En wanneer er nog twijfel overblijft, raadpleeg ik degenen die ervaren zijn in de dingen van God, en ik onderzoek de kerkelijke geschriften van dergelijke mensen. En wat ik dan op deze wijze geleerd heb, dat onderwijs ik!"

Over het gebruik van boeken naast de bijbel, zei Wesley:

"Wanneer u dan geen ander boek dan de bijbel nodig hebt, stelt u zichzelf boven de apostel Paulus. In 2 Timotheus 4:12,13 zegt hij immers: 'Als gij bij mij komt, breng dan ook de boeken mee, vooral de perkamenten.' Maar, zo gaat Wesley verder met het toespreken van zijn predikers, misschien heeft u geen lust om te lezen. Ontwikkel dan de lust daarvoor, of keer terug naar een ander beroep."

We zien dat voor Wesley de bijbel de beslissende stem was, maar ook dat hij zich, door zich breed te informeren, de ruimte van de Heilige Geest liet, om hem te sturen en te corrigeren als dat nodig mocht zijn. Zie hier ook de weg die de Kerk van de Nazarener gaat in de omgang met Gods Woord.

Concluderend zouden we willen stellen dat de bijbel een verlossende rol speelt in de dynamiek van Gods liefde. De Waarheid is gecentreerd in een Persoon, in Jezus Christus, die immers zei: "Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven"!

Zo kan de waarheid nooit verstarren tot een brij van letters in een (wet)boek, maar is de waarheid een levensstijl; dynamisch en altijd onderweg, totdat Hij komt om alles te vervolmaken.

Vraag: Wat vond u het meest opvallend in deze les?

5. De geloofsartikelen: Zonde, verzoening en heiliging

5.1. Wat is zonde?

"Er zijn handelingen, die gelijken op een wandaad of een misdrijf, maar die toch geen zonden zijn, omdat ze U niet krenken, den Here onzen God, ...want vaak is het uiterlijk van een daad niet in overeenstemming met de gezindheid van de mens, die haar verichtte..." (Augustinus in "Belijdenissen", blz. 27).

Vraag: Bent u het hier mee eens of niet? Wat is uw definitie van zonde?

Uw definitie van zonde (en zo ook een bijbelse definitie van 'zonde') is van grote invloed op uw begrip van 'christelijke volmaaktheid', een onderwerp waar we het verderop over zullen gaan hebben.

Immers, met welke maat meet u uw gedrag?

Is iedere misstap, elke vergissing, elke zwakheid, er direct weer de oorzaak van dat er opnieuw een kloof ontstaat tussen u en God de Vader?

Bevindt u zich als christen in de vicieuze cirkel van: struikelen, opstaan, berouw tonen, vergeving vragen, vergeving ontvangen, en weer opnieuw beginnen, om vervolgens weer te falen?

Een gezond, menswaardig, én bijbels begrip van zonde is van vitaal belang voor een bevrijdend christelijk leven. Daarom zullen we u nu het zondebegrip van John Wesley, en in diezelfde lijn ook van de Kerk van de Nazarener, proberen duidelijk voor te stellen. En bij de verdere bespreking, aan het slot van deze cursus, zal blijken hoe belangrijk dit gedeelte is, in hetgeen onze kerk voelt, leert, beleeft en ervaart, en waarin wij dus verschillen van andere kerken.

Voordat we het één en ander praktisch gaan maken, is hier eerst het geloofsartikel uit ons Handboek over 'zonde, erfzonde en daadwerkelijke zonde':

"Wij geloven als Kerk van de Nazarener dat de zonde in deze wereld kwam door de ongehoorzaamheid van onze eerste ouders, en door de zonde de dood.

Wij geloven dat de zonde tweeledig is; de erfzonde of verdorvenheid, en de daadwerkelijke of persoonlijke zonde.

Wij geloven dat de erfzonde, of verdorvenheid, die ontarding is van de natuur van alle afstammelingen van Adam, waardoor ieder mens ver afgeweken is van de oorspronkelijke gerechtigheid, of van de reine staat van onze eerste ouders ten tijde van hun schepping.

Wij geloven dat de mens daardoor van God afkerig is, geen geestelijk leven bezit en voortdurend tot het kwade geneigd is. Verder geloven wij, dat deze erfzonde naast het nieuwe leven van de wedergeboren mens blijft bestaan, totdat ze door de doop met de Heilige Geest wordt uitgeroeid.

Wij geloven dat de erfzonde daarin verschilt van de daadwerkelijke zonde, in die zin dat het een overgeërfd neiging tot daadwerkelijk zondigen is, waarvoor niemand verantwoordelijk gesteld wordt, totdat de door God gegeven remedie veronachtzaamd of verworpen wordt.

Wij geloven dat de daadwerkelijke of persoonlijke zonde, een bewuste schending van een bekende wet van God is, door een moreel verantwoordelijk persoon.

Ze moet daarom niet verward worden met onopzettelijke en/of onvermijdelijke tekortkomingen, zwakheden, fouten, vergissingen, mislukkingen of andere afwijkingen van de norm van volmaakt gedrag, die het resterende gevolg zijn van de zondeval.

Deze niet toegerekende gevolgen omvatten echter niet die gedragingen of reacties die tegenovergesteld zijn aan de gezindheid van Christus, die zodoende dus terecht 'zonden van de geest' (bewuste zonden!) genoemd kunnen worden.

*Wij geloven dat **persoonlijke zonde** in de eerste plaats, en **ten diepste, een schending van de wet der liefde** is; en dat, in relatie tot Christus, zonde gedefinieerd kan worden als **ongeloof**."*

U zult opgemerkt hebben dat er hier een verschil gemaakt wordt tussen zonde als staat (erfzonde, verdorvenheid, ontarding) en zonde als daad (daadwerkelijke of persoonlijke zonde). Uit dit 'in-een-zondige-staat-verkeren', komen zondige daden voort. Met andere woorden: vanuit de neiging tot zondigen komt het tot daadwerkelijk zondigen.

We zullen nu ingaan op het definiëren van dit daadwerkelijke zondigen. Hiervoor stellen we tegenover elkaar enerzijds de Calvinistische kijk op zonde, en anderzijds de Wesleyaanse/Nazarener visie hierop.

5.1.1. De Calvinistische definitie van zonde

Deze definitie luidt als volgt: "Zonde is iedere afwijking, elke overtreding, elk gebrek aan volledige conformiteit aan

Gods volmaakte wet". Hieruit volgt wat we zouden kunnen noemen een juridisch zondebegrip

De wet, en het onderhouden van die wet, ook al is dit de wet der liefde, staat centraal. Dit betekent in de praktijk dat onze daden, of we goed of kwaad doen, wordt getoetst aan Gods volmaaktheid. Het wezen der zonde ligt dus in de daad. Hieruit kunnen we tenminste twee conclusies trekken.

- a. Dit zondebegrip verlamt de mens, omdat, wat de mens ook doet, hij nooit goed genoeg zal zijn tegen het licht van Gods volmaaktheid.
- b. Dit zondebegrip maakt de 'relatieve volmaaktheid' of de 'christelijke volmaaktheid' tot iets wat pas na onze dood verwerkelijkt kan worden.

5.1.2. De Wesleyaanse definitie van zonde

Deze definitie luidt als volgt: "Zonde is het begaan van opzettelijke (bewuste) overtredingen, van een, aan ons, bekende wet van God." Deze meer subjectieve benadering van zonde kunnen we terecht een relationeel zondebegrip noemen.

De relatie met God, en niet de relatie tot de wet van God, staat hier centraal. Dan gaat het in de praktijk niet meer in de eerste plaats om de daad die een mens begaat, als wel om de intentie of de gezindheid achter die daad.

Dan wordt het wezen van een zondige daad voor Gods aangezicht, primair bepaald door de gezindheid of de intentie van de mens die de daad deed, in verhouding met zijn kennis van Gods wil.

Dit zondebegrip lijkt ons meer in overeenstemming met het karakter van God, zoals dat in de bijbel geopenbaard wordt. Hieruit kunnen we concluderen:

- a. Dat er een duidelijk verschil wordt gemaakt tussen ónbewuste en bewuste zonden en tekortkomingen.
- b. Dat de liefde tot God een zeer bepalende rol speelt bij deze definitie van zonde, omdat de kwaliteit van de relatie met God bepalend is voor de daden die gedaan en beoordeeld worden.

Laat ons deze twee zondebegrippen verduidelijken met een illustratie uit het leven van alle dag.

De gelijkenis die we u voor willen houden, is een verwerking van een verhaal dat ds. C. Holleman (de eerste Nazarenerpredikant in Nederland) eens in een preek vertelde. Het is het verhaal van 'de vader met zijn kind':

"De vader en zijn kind"

Lucy, een meisje van ongeveer 8 jaar, wilde haar vader op zijn verjaardag 's morgens vroeg verrassen met een lekker kopje koffie. Ze hield veel van haar vader. Vol van haar plan vader zo te verwennen, ging ze, toen het nog donker was, stilletjes de keuken in om de koffie klaar te maken. Het lukte haar om alles gereed te maken en met een rijk voorzien dienblad ging ze de trap op naar de slaapkamer van vader en moeder, die nog in bed lagen.

Haar hart bonsde van blijde verwachting, en ze verheugde zich al op het gezicht dat vader zou trekken als zij de slaapkamer binnen zou komen. Maar o wee..., net achter de laatste trede van de trap bleef Lucy haken, en ze struikelde en viel met een smak pardoes voorover. De koffie vloog overal over de nieuwe vloerbedekking van de overloop, en moeders mooiste koffiepote viel in wel twintig stukken uit elkaar. De deur van de slaapkamer vloog open, en Vader kwam verschrikt de overloop op. Hij zag de ravage en.....? Wat was zijn reactie?

Hier stopt het verhaal even om de verbintenis met ons onderwerp te maken.

Hier zijn namelijk tenminste twee reacties mogelijk.

De eerste reactie is de reactie op de daad. De tweede is een reactie op de gezindheid

* De reactie op de daad zou als volgt kunnen zijn: Vader wordt kwaad en vaart tegen Lucy uit, omdat de mooiste koffiepote van mama kapot is, en de vloerbedekking koffiebruin. Hij komt direct met de straf en zegt dat het meisje vanaf deze week elke week een deel van haar zakgeld af moet staan om alles te vergoeden. Dan stuurt hij haar naar haar kamer om er nog maar eens goed over na te denken. En...zuiver naar de wet bezien, heeft deze vader dan gelijk!

* De tweede reactie, op de gezindheid en intentie van Lucy, is zoals het verhaal verder gaat:

Vader keek Lucy vervolgens opmerkzaam aan. Hij ontdekte haar verdriet en teleurstelling. Hij sloeg zijn armen om haar heen, stelde enige vragen, en ontdekte haar liefde, van waaruit ze deze daad had uitgedacht. Vervolgens ruimden ze samen de ravage op, hielp vader Lucy alsnog een pot koffie te zetten, en spraken ze af 's middags samen naar de winkel te gaan om samen voor moeder een nieuwe koffiepote te kopen...

U ziet in dit verhaal dat de daad die Lucy stelde, onvolmaakt was. Er waren letterlijk brokken gemaakt. Toch kunnen we spreken van een zuivere activiteit van haar, omdat haar motieven en haar gezindheid volkomen zuiver waren. Vanuit de relatie bezien, deed Lucy geen zonde. Vanuit de wet/de daad bezien, maakte zij brokken. Van hieruit kunnen we ook ons zondebegrip als Kerk van de Nazarener gaan begrijpen. Zonde is ‘een bewuste schending, van een bekende wet van God, door een moreel verantwoordelijk persoon.’

5.2. Verzoening tot heiliging

Omdat er zonde is, die scheiding brengt, en omdat er op deze wereld volop zondaren zijn, moest er een volmaakte Verlosser komen om de mens tot bevrijding, en tot verzoening met God te brengen. Christus heeft de zonde als fenomeen in feite ontkracht, door zijn zondeloos leven en zijn plaatsvervangend sterven en opstaan uit de dood. Er is daarom een evangelie van verlossing voor alle mensen. Deze verlossing is het centrale thema van de bijbel.

De kern van deze verlossing vinden we zo mooi beschreven in 'de gelijkenis van de verloren zoon' of beter 'de gelijkenis van de barmhartige Vader.' De zonde immers maakte de mens tot een wees, en liet God als de diepbedroefde Vader achter. Gods liefde gaat uit naar deze wereld, naar de gevallen mens, die Hij weer wil ontmoeten en met wie Hij weer wil samenleven. Door Gods initiatief is door Jezus Christus verlossing tot stand gekomen. Er is een ontmoetingsplaats waar de gevallen mens verzoend kan worden met God (Zie ook 2 Corinthe 5:17-19). Waar vindt dat ontmoeten dan plaats? Met behulp van de gelijkenis, en van de geloofsartikelen, zullen we die plaats vaststellen.

5.2.1. Waar de mens de Vader ontmoet

Die plaats van ontmoeten ligt buiten het huis van de wachtende Vader (Zie Lukas 15:11-32). God kwam in Jezus Christus de mens halverwege tegemoet, buiten het huis. Die plaats ligt ook verwijderd van de zonde. De verloren zoon 'kwam tot zichzelf' en stond op (hij had ook kunnen blijven zitten, en dan was er niets veranderd) om naar de Vader terug te gaan! Zo ontmoeten zij elkaar en is er feest. Daarna moest de zoon weer gaan leren om thuis met de Vader te zijn, en te leven met zijn broer(s) (heiliging). Hieruit distilleren we:

- * dat er afstand van de zonde genomen wordt (berouw)
- * dat men zelf moet opstaan om zich tot God om te keren (bekering)

Dit zijn absolute voorwaarden om de Vader te kunnen ontmoeten, en verzoening tot heiliging te kunnen vinden.

5.2.2. Bekering en verzoening gedefinieerd

Hiervoor citeren we twee geloofsartikelen van onze kerk.

“Verzoening”

"Wij geloven dat Jezus Christus, door Zijn lijden, door het vergieten van Zijn eigen bloed, en door Zijn sterven aan het kruis, volledige verzoening bewerkstelligde voor alle menselijke zonde, en dat deze verzoening de enige grond van redding is voor mensen, en dat deze voldoende is voor elk lid van Adams geslacht. De verzoening wordt genadiglijk van kracht tot verlossing van hen, die niet toerekeningsvatbaar zijn, en voor de kinderen in onschuld, maar voor al degenen die vanwege hun leeftijd verantwoordelijk gesteld kunnen worden, is deze verzoening alleen doeltreffend voor zover zij zich bekeren en geloven."

“Bekering”

"Wij geloven dat bekering geëist wordt van allen die in daad en voornemen zondaren tegen God geworden zijn. Onder bekering verstaan wij een oprechte en grondige gemoedsverandering met betrekking tot de zonde, die met zich meebrengt een overtuiging van persoonlijke schuld en een vrijwillig opgeven van de zonde. De Geest van God geeft aan allen die zich willen bekeren de genadige hulp van een berouwvol hart en hoop op barmhartigheid, opdat zij mogen geloven tot vergeving en geestelijk leven."

Vraag: Wat heeft u aangesproken in deze les? Geeft dit u een nieuwe kijk t.o.v. zonden in uw eigen leven?

6. Wat is volkomen heiligmaking?

Inleiding

Binnen het protestantisme in Nederland heeft het Calvinisme ons Nederlanders het meest diepgaand beïnvloed. Ons denken en spreken over begrippen als ‘heiliging’ en (Christelijke) ‘volmaaktheid’ wordt, bewust of onbewust,

mede bepaald door dit theologische klimaat.

Daarom lijkt het ons verstandig om aan het begin van dit hoofdstuk het Calvinistische denken en het Wesleyaans/Arminiaanse denken over dit onderwerp naast elkaar te zetten.

Dit zal ons helpen om onszelf te herkennen in bepaalde gedachtegangen en vooronderstellingen, en het zal een decor vormen voor de bespreking en uitwerking van ons onderwerp.

Om het theologisch denken van calvinistische zijde te schetsen, gaan we naar één van de voormannen van die beweging, Abraham Kuiper (1837-1920). De keuze is op hem gevallen, omdat hij model kan staan voor het Calvinisme zoals dit vanuit de leer van Calvijn (1509-1564) is ontwikkeld. Zijn mening over 'christelijke volmaaktheid' stak hij niet onder stoelen of banken.

Hij vergeleek mensen die daar positief over spraken met een figuur uit de Griekse mythologie: Icarus.

Deze Icarus vloog in zijn overmoed te dicht naar de zon, zodat zijn vleugels, waarop was aangebracht was, afsmolten en hij neerstortte. Dit ondanks de waarschuwingen van zijn vader. Deze mythe liet Kuiper slaan op de zogenoemde "perfectionisten", mensen die positief spraken over de mogelijkheid van christelijke volmaaktheid.

Hieronder een citaat van Kuiper dat dit aantoont:

"Als Icarus zweeft hij (de 'perfectionist') hoger dan dat God het de mens op aarde gegeven heeft, maar slechts om, als straks de was aan de vleugels is weggesmolten, dieper te storten dan dat het naar Gods aanbiddelijk bestel voor Zijn kinderen reeds op aarde was verordend." 26

Het is duidelijk dat Kuiper elke gedachte over een in dit leven bereikbare christelijke volmaaktheid ongepast vond, in het licht van Gods heiligheid. Hij wijdde dan ook een heel hoofdstuk aan dit onderwerp in zijn boek 'Het heil in ons', met als opschrift: "De zonde die onbewust gedaan wordt, is nog steeds zonde." Daarin ging hij zo ver, dat hij zelfs de gedachte dat onbewuste zonden geen zonden zouden zijn, zonde op zichzelf vond. Hij schrijft:

"Laat u dus toch nooit door de Perfectionisten in het oor fluisteren, dat er een ó, zo sterk verschil bestaat tussen bewuste en onbewuste zonden(..!) Dát u er geen bewustheid van hebt, is dat immers iets anders dan slechts het gevolg van uw zondige toestand? Neen!" 27

De beste vorm, en het enig bereikbare christelijk leven, is een beheersing van het kwaad en de neiging daartoe. Hij beschrijft dit zeer beeldend:

"Maar van nature blijven ze (die innerlijke, zondige neigingen) ten einde toe tegenstribbelen! Als een veer zijn ze, die omhoog blijft zolang u die met machtige hand neer houdt; maar laat u ze los, dan springt ze ijlings weer op!" 28

Tot zover Kuiper, die een streven naar een vorm van christelijke volmaaktheid bepaald niet aanmoedigde, omdat het voor hem bij voorbaat vaststond dat het een doodlopende en zelfs onbegaanbare weg was.

John Wesley (1703-1791), die voor een belangrijk deel in het spoor van onze landgenoot Jakobus Arminius (1560-1609) dacht, behoorde tot de, door Kuiper gehekelde, 'Pelagianen' of "afgedoolden" 29 (omdat ze, zo meende hij, een leer van christelijke volmaaktheid voorstonden op grond van menselijk kunnen).

Het uitgangspunt van Wesley komt echter niet overeen met dat van de Calvinisten. Zij gingen uit van de absolute onmacht van de mens om goed te kunnen doen naar Gods maatstaven. Wesley dacht daar duidelijk anders over. Hij was daarin veel optimistischer. Dit kwam vooral omdat hij vanuit een heel ander zondebegrip dacht en sprak, dan het Calvinistische, juridische zondebegrip.

Hier ligt de oorzaak voor een totaal verschillend begrip van christelijke volmaaktheid en volkomen heiligmaking. We zullen daarom nogmaals de twee zondedefinities naast elkaar zetten, om duidelijk te kunnen zien hoezeer deze verschillen.

Voor alle duidelijkheid noemen we ze beide direct na elkaar, zonder er eerst commentaar op te geven.

De Calvinistische definitie van zonde is: Zonde is alles wat tekort schiet aan de volmaakte wet van God.

De Wesleyaanse definitie luidt: Zonde is het bewust overtreden van een bekend zijnde wet van God.

Het belangrijkste verschil komt naar voren in de woorden "alles" en "bewust".

Als "alles" wat we zijn en doen, getoetst wordt aan Gods absolute volmaaktheid, kan niemand ooit deze toets doorstaan, en is een leven in voortdurende angst en onzekerheid vaak het gevolg.

Wanneer we echter in staat zijn om niet "bewust", dus niet opzettelijk, tegen God en Zijn wil in te gaan, dan is het

dus mogelijk om zonder bewuste zonden te zijn.

Deze Wesleyaanse definitie van zonde plaatst een mens in de ruimte, waarin hij zonder onnodige schuldgevoelens en dwangmatige handelingen kan groeien in liefde tot God en mens. Immers, "zonde is wetteloosheid", schrijft Johannes in zijn eerste brief. En wat is wetteloosheid anders dan een grondhouding van onverschilligheid naar de God achter deze wet. Zo is zonde voor Wesley een relatiebegrip. Dat houdt in dat zondigen niet het overtreden van een aantal regels is, maar vooral een verkeerde houding en gerichtheid. Dit maakt dat er *gekozen* wordt voor zondige daden.³⁰

Uit deze definitie van zonde trok Wesley de conclusie dat een relatieve christelijke volmaaktheid in dit leven mogelijk is, in zover een gelovige God van harte wil liefhebben, en niet bewust tegen Hem in gaat. Er is dus ook bij Wesley *geen absolute volmaaktheid* mogelijk voor de dood, simpelweg omdat er niemand zonder tekortkomingen is. Wesley noemt de volgende tekortkomingen, die uitsluiten dat iemand absoluut volmaakt zou kunnen zijn.

*"Zij zijn niet volmaakt in kennis. Zij zijn niet vrij van onwetendheid, en ook niet van fouten en vergissingen. En zo kunnen we duizend en één tekortkomingen noemen in onze gedragingen. Er bestaat geen absolute volmaaktheid op deze aarde. Er is geen perfecte staat; er is een voortdurende noodzaak voor groei naar volkomenheid aanwezig."*³¹

In tegenstelling tot wat Kuiper voorstelde, stond Wesley een leer van christelijke volmaaktheid voor, die bereikbaar is in het leven hier en nu. Beide waren oprechte christenen, die beoogden bijbels verantwoord te denken, te onderwijzen en te leven. Desondanks dachten zij zeer verschillend over dit onderdeel van het christelijk geloof. Toch lijkt het erop dat in ons land dit contrast niet meer zo scherp beleefd wordt als vroeger. Immers, theorie en praktijk spreken soms een verschillende taal. De hervormde theoloog Berkhof schuift de stelling name van Wesley in ieder geval niet direct opzij.

*"Hij (hier wordt Wesley bedoeld) karakteriseerde het doel van de vernieuwing van de mens als 'christelijke volmaaktheid'. Uit genoemde teksten (uit Johannes) leidde hij af, dat deze volmaaktheid reeds in dit leven bereikbaar is. Deze positie van John Wesley verdient theologisch meer serieus genomen te worden dan doorgaans is geschied. Minstens zou men zijn doelproblematiek kunnen erkennen en naar een alternatief kunnen zoeken."*³²

De Kerk van de Nazarener deelt de visie van John Wesley op het gebied van de christelijke volmaaktheid. Sterker nog; het is juist deze boodschap die de kerk in het leven heeft geroepen. De heiligingsboodschap vormt het hart van onze kerk; de kern van onze bediening en roeping in deze wereld.

Het is de optimistische boodschap dat God, in Jezus Christus, Zich met de wereld verzoend heeft, en dat Hij genade in overvloed schenkt om te groeien in Christusgelijkvormigheid. Welnu, de volgende bladzijden laten een poging zien om deze geloofservaring in woorden om te zetten, met als bron het Woord van God, en als ondersteuning het getuigenis van de beleving van de volkomen heiligmaking.

6.1. Volkomen heiligmaking: de ervaring.

6.1.1 Omschrijving van de ervaring

In een preek van John Wesley, "De bekering van de gelovigen"³³, vinden we een goede omschrijving van de ervaring van volkomen heiligmaking. Wesley geeft aan wat er in een christen om kan gaan in de periode voorafgaand aan het moment van volkomen heiligmaking. Hier volgen enkele citaten uit deze preek.

"Er groeit in die mens een diepe overtuiging dat we nog niet volledig geheeld zijn; dat onze harten niet volledig gereinigd zijn; dat er een negatieve geest (carnal mind) in ons heerst die vijandschap naar God uitstraalt; dat een scala aan zonden in ons hart blijft heersen, afgezwakt, dat wel, maar niet vernietigd.

Dit alles zegt ons zonder twijfel dat een verdere verlossing beslist nodig is."

Deze onvrede wordt door de gelovige als negatief ervaren; een onvrede die niet uit opzettelijke zonden voort is gekomen, maar veeleer uit allerlei negatieve gevoelens en verlangens die niet overeenstemmen met de gezindheid van Christus. Wesley noemt enkele oorzaken bij de naam, wat verduidelijkt waar de oprechte gelovige mee worstelt.

"Jaloersheid, plaagzucht, haat, bitterheid, wrok of wrevel, vergeldingsdrang, hebzucht, liefde voor geld en meer, een hart dat van de Heer weg dreigt te glijden, liefdeloze reacties, verkeerde intenties en zonden van nalatigheid."

Let wel, Wesley heeft het hier over een gelovige, een kind van God, die dit in zichzelf ontdekt, ondanks het feit dat hij zichzelf gerechtvaardigd weet door het verzoenend sterven van Jezus Christus. Hij ontdekt die zondige drang en

die verkeerde verlangens en reacties in een met Christus verbonden leven, en, wat het meeste voor hem pleit: hij is er bezorgd over, ja, hij lijdt eronder! Hierover merkt Wesley terecht op:

"Die gelovigen die zich niet bewust worden van de negatieve beroerselen van hun hart, of alleen maar heel flauwtjes, hebben geen verlangen naar de volkomen heiligmaking."

Hoe is het dan te verklaren dat een bekeerd en wedergeboren mens deze pijnlijke ontdekking bij zichzelf kan doen? Let in dit verband eens op Wesley's vergelijking met de natuurlijke geboorte van een mens.

"We geven toe dat op het moment van onze rechtvaardiging, we opnieuw geboren worden. Op dat moment ervaren we de innerlijke ommekeer van de duisternis tot het geweldige licht; een ommekeer van het beeld van de bruid, de duivel, naar het beeld van God; van het aardse denken, naar het denken van Jezus Christus.³⁴ Maar zijn we op dat moment volkomen veranderd? Zijn we dan volledig getransformeerd naar het beeld van Hem, die ons schiep? Verre van dat! We houden dan nog de hang naar de zonde, en het is de groeiende bewustwording daarvan, die ons vanuit het diepst van onze ziel doet verlangen naar de volkomen verlossing door Hem, die bij machte is dat te bewerken."

Zo ervaart de christen de groeipijn, een pijn in de ziel, een pijnlijk verlangen naar een meer volkomen dienen van God.

Charles Wesley (1707-1788), de jongere broer van John Wesley, heeft uit eigen ervaring deze staat in een lied uitgedrukt. Hier is de vrije vertaling ervan:

"Breek af het juk van aangeboren zonden, en maak mijn geest volledig vrij! Ik rust niet totdat ik innerlijk zuiver ben; totdat ik mij aan U verlies."

Zo beweegt deze gelovige toe naar een staat van 'opperste hulpeloosheid'. Uiteindelijk zal het zover kunnen komen dat hij in een toestand van berouw terecht komt. Dit is niet het berouw dat de tot-zichzelf-komende, onbekeerde mens ervaart, want deze gelovige mens is niet afgesneden van de Vader. Hij is reeds thuisgekomen bij God door het geloof in Jezus Christus. Hij is niet de thuisloze, de ontheemde, maar veeleer de thuisgekomen mens, die nu moet leren thuis-zijn bij God, in een sfeer van liefde, aanvaarding en vergeving.

Heel sterk voelt deze mens het contrast van de liefde die van de Vader uit gaat, met zijn eigen tekort aan liefde; zijn eigen tekortkomingen en weerstanden om die liefde te beantwoorden. Hij voelt hoe ver hij nog verwijderd is van de beantwoording aan de wet der liefde, en keert zich in berouw en afhankelijkheid tot God.

Is dit bijvoorbeeld de toestand die de psalmist aangeeft in Psalm 51:19?

"De offeranden Gods zijn een verbroken geest; een verbroken en verbrijzeld hart."

Heeft ook Paulus het over deze gesteldheid van het hart in 2 Corinthe 7:10?

"...de droefheid naar Gods wil brengt onberouwelijke inkeer, tot heil..."

Alle eigendunk en zelfgenoegzaamheid is in deze toestand verdwenen, en alleen de hoop op God blijft over. Dit is het 'arm zijn van geest' waar Jezus in de bergrede (Mat.5:3) over spreekt. De gelovige heeft op dit punt geen enkele pretentie meer dat hij uit eigen kracht de wet der liefde zou kunnen volbrengen. Op dit punt gekomen, stort de gelovige zich in geloof in de armen van God. Helemaal leeg van zichzelf, en dus toegankelijk voor de volledige inwoning van de Heilige Geest. De liefde van God vult zijn hart en hij weet één ding zeker: alleen door Gods genade kan ik bestaan en ten volle worden wie ik zijn kan.

Dit is de volkomen heiligmaking die in geloof door God geschonken wordt, in respons op de gelovige overgave van de naar heiliging verlangende gelovige.

Deze ervaring komt tot uitdrukking in een enorme nieuwe liefde voor God en mensen.

*"Volkomen heiligmaking is pure zuivere liefde, niet meer en niet minder. Het is liefde die zonde uitsluit. Liefde die het hart vult; het totale potentieel van de ziel is uitgerust met liefde. Hoe duidelijk is het, dat dit elke zonde onmogelijk maakt! Want zolang de liefde voor God en mensen het hele hart vult, is er geen plaats voor zonde."*³⁵

Tot hiertoe de beschrijving van deze ervaring, die hopelijk vragen beantwoordt heeft, en ongetwijfeld ook allerlei nieuwe vragen opgeroepen zal hebben.

Toch kunnen vele christenen van deze heiligingservaring getuigen, al is het natuurlijk niet zo dat altijd exact dezelfde volgorde en beleving bij iedereen gevonden wordt.

De volgende paragraaf is bedoeld als een theologische benadering van de ervaring van volkomen heiligmaking, en wel speciaal wat betreft de situering of plaatsbepaling ervan in de Ordo Salutis (volgorde van verlossing).

6.1.2. Plaatsbepaling van de ervaring

Als eerste stellen we vast dat deze ervaring plaats vindt na het bekeringsmoment.

In het verlossingsproces onderscheiden we daarom ook de 'rechtvaardiging' (de ommekeer van zelf- naar Godgerichtheid, en de rechtvaardiging door het geloof in Jezus Christus) en de 'heiliging' (het apart gezet worden door God voor zuivering en groei in liefde en geloof).

Dit zijn twee duidelijk verschillende gebeurtenissen, die in elkaar over lopen, en toch gescheiden genoemd moeten worden. Wesley noemt enkele kenmerken van beide elementen, die dit onderscheid onweerlegbaar aantonen.

*"Rechtvaardiging is 'christen worden'; heiliging is 'christen blijven'. Rechtvaardiging is wat God vóór ons doet; heiliging is wat God in ons doet. Rechtvaardiging is het geadopteerd worden tot kind van God; heiliging is het hersteld worden naar het beeld van God. Rechtvaardiging is de poort tot heiliging."*³⁶

Ten tweede is duidelijk geworden, door de getuigenissen van mensen, en gestaafd op de Bijbel (dat zullen we zo dadelijk verder uitgewerkt zien), dat de volkomen heiligmaking plaats heeft in de loop van een ontwikkeling: het heiligingsproces. Dit proces kenmerkt zich als een 'crisisontwikkeling'. Wesley vergelijkt dit heel mooi met de geboorte van een kind.

"Een kind wordt in een moment geboren, of op zijn minst in een betrekkelijk korte tijd. Na de geboorte gaat het kind langzaam groeien, totdat het volwassen geworden is. Op dezelfde manier wordt iemand 'uit God geboren', in een betrekkelijk korte periode, zo niet in een moment.

*Maar na de geboorte ontwikkelt de baby zich langzaam en volgens een bepaald patroon tot een uniek volwassen mens: 'de maat van de wasdom van de volheid van Christus' (Efeze 4:13). Daarom kunnen we vaststellen dat er een overeenkomst bestaat tussen de geboorte van een mensenkind, zijn groei daarna, en de wedergeboorte en de groei op het geestelijke vlak."*³⁷

Het totale christelijke leven laat dus crisis en proces zien: er wordt geboren, en er is groei, als er aan de (op)voedingsvoorwaarden wordt voldaan. Hierin heeft de volkomen heiligmaking zijn plaats. Het gebeurt in een ogenblik, hoewel er een geleidelijk naderen tot deze crisis vooraf gaat, en er daarna een geleidelijk groeien op volgt. Hieruit concluderen we dat de crisismomenten in de 'Ordo Salutis', zoals bekering en volkomen heiligmaking, ogenblikkelijke gebeurtenissen zijn, die "feitelijk alleen maar stap voor stap gerealiseerd kunnen worden."³⁸

Na deze theologische plaatsbepaling van de ervaring van volkomen heiligmaking, is het voor de hand liggend dat we ons nu afvragen of dit alles strookt met de inhoud van de Bijbel, die immers afdoende informatie geeft voor de weg van verlossing die God elk mens wil wijzen.

6.2. Volkomen heiligmaking: de bijbelse fundering.

6.2.1. John Wesley

Omdat veel in deze korte uitleg van de volkomen heiligmaking direct voortkomt uit het denken van John Wesley, willen we u graag nogmaals laten zien hoe serieus hij de Bijbel nam als het Woord van God.

Wesley heeft zichzelf vaak een man van één boek genoemd. En ook al is dat de waarheid, het betekent niet dat hij zich verre hield van andere bronnen voor onderzoek en uitleg van de Schrift. We herhalen daarom nog even een al eerder genoemd citaat waarin Wesley vertelt hoe hij omging met de bijbel alvorens iets als 'waarheid' te verkondigen.

*"Mijn menselijke geest komt van God en zal naar Hem terugkeren. God zelf heeft mij de weg geleerd. Hij heeft het in een boek geschreven! Hierin is kennis voldoende aanwezig. Ik lees dit boek om de weg naar God te vinden. Is er twijfel over wat ik lees, dan ga ik op zoek naar parallel lopende gedeelten in de Schrift. Ik mediteer daarover met alle aandacht en ernst die ik bezit. Als er nog enige twijfel overblijft, dan raadpleeg ik diegenen die doorkneed zijn in de dingen van God. En wat ik op deze wijze ontdek, dat onderwijs ik."*³⁹

In het zoeken naar de betekenis van een schriftgedeelte, volgde Wesley de weg die hij als geestelijke van de Anglicaanse Kerk in Engeland had geleerd. Deze methode van bijbelinterpretatie volgde feitelijk drie stappen: De bijbel; de traditie (kerkvaders, belijdenissen, commentaren e.d.); en het verstand en de ervaring. De ervaring van een tekst, zoals bijvoorbeeld het bekende gedeelte uit de eerste brief van Johannes; "God is liefde", zou door Wesley dan ook altijd weer getoetst worden aan de bijbel! Ervaring heeft dus niet het beslissende woord! Aan dit alles moeten we ook beslist toevoegen, dat Wesley altijd interpreteerde vanuit een persoonlijke relatie met God, wat hij absoluut essentieel achtte.

"Om de traditie echt te kunnen verstaan, de kerkvaders en de belijdenissen, moet men Hem kennen." ⁴⁰

Deze wijze van bijbeluitleg ligt ten grondslag aan Wesley's visie op christelijke volmaaktheid en volkomen heiligmaking. We kunnen hier de ernst en de zorgvuldigheid in ontdekken, die voortkomt uit een oprechte liefde voor God, en respect voor Zijn heilig karakter en Zijn Woord. Graag laten we u een voorbeeld zien van Wesley's interpretatie van de bijbel. We bekijken daarvoor twee teksten die model staan voor de fundering van de leer van de volkomen heiligmaking, als zijnde een bijbels gegeven. Laten we kijken naar I Johannes 3:9 en 5:18, die Wesley als volgt verklaarde.

"Een ieder die uit God geboren is (door een levend geloof, waardoor God voortdurend geestelijk leven in de ziel 'inblaast', en waardoor de ziel van de gelovige voortdurend liefde en gebed tot God 'uitademt'), doet geen zonde. Want het zaad Gods (van liefhebbend geloof) blijft in hem en (zolang als dat het geval is) hij kan niet zondigen, want hij is uit God geboren; hij is innerlijk totaal veranderd."

"Omdat er zonde bestaat, is dat nog geen aanmoediging om te zondigen. Integendeel; het is een onweerlegbare waarheid dat een ieder die uit God geboren is (diegene die God 'ziet' en liefheeft) niet zondigt (zolang als er een liefhebbend geloof in hem woont, zal hij niet in woord en daad tegen Gods wil ingaan) want Hij, die uit God geboren werd (Jezus), bewaart hem (wakende in gebed), en (terwijl dit zo is) zo heeft de boze geen vat op hem (die kan hem niet schaden)." ⁴¹

Als u de inleiding van deze studie goed gevolgd hebt, zult u opgemerkt hebben dat in het bovenstaande het Wesleyaanse zondebegrip gebruikt is.

De volkomen heiligmaking was voor hem een bijbels begrip, dat door de ervaring ondersteund werd.

We zullen nu enkele andere belangrijke plaatsen in de bijbel noemen, die direct of indirect het gegeven van de ervaring van volkomen heiligmaking, zoals die werd beschreven in het voorgaande gedeelte, aangeven en rechtvaardigen.

Voor een nog bredere en diepgaandere studie verwijzen we u graag nog verder door naar twee boeken. ⁴²

Deze zijn echter alleen in het engels beschikbaar.

6.2.2. De Bijbel (NBG)

Naar aanleiding van Ezechiël 36:25,26 schreef Charles Wesley, een jongere broer van John Wesley, een kerklied (hymne) dat hij noemde: "De belofte van heiligmaking." We citeren dit gedeelte uit het Oude Testament:

"Ik zal rein water over u sprenkelen, en gij zult rein worden; van al uw onreinheden en van al uw afgoden zal Ik u reinigen; een nieuw hart zal Ik u geven, en een nieuwe geest in uw binnenste; het hart van steen zal Ik uit uw lichaam verwijderen, en Ik zal u een hart van vlees geven."

Ook John Wesley haalt dit gedeelte aan in antwoord op de vraag: Is er een duidelijke, schriftuurlijke belofte, dat God ons wil verlossen van alle zonde? Hij antwoordt:

"Die is er: 'Hij zal Israël verlossen van al zijn ongerechtigheden', Psalm 13:8. Dit komt in nog ruimere mate tot uitdrukking in de profetie van Ezechiël: 'Ik zal rein water over u sprenkelen, en gij zult rein worden; van al uw onreinheden en van al uw afgoden zal Ik u reinigen...', Ezechiël.36:25,29. Geen belofte kan zuiverder zijn.

En hiernaar verwijst de apostel duidelijk in de vermaning: 'Daar wij nu deze beloften bezitten, geliefden, laten wij ons dan reinigen van alle bezoedeling des vlezes en des geestes, en zo onze heiligheid vervolmaken in de vreze Gods', 2 Corinthhe 7:1.

Even duidelijk is die andere oude belofte: 'En de Here, uw God, zal uw hart en het hart van uw nakroost besnijden, zodat gij de Here, uw God liefheeft, met geheel uw hart en geheel uw ziel, opdat gij leeft', Deuteronomium 30:6." ⁴³

Wat vaak over het hoofd gezien wordt in dit verband, is de dringende oproep tot levensheiliging in de gebeden in het Nieuwe Testament. Wesley wijst ons daarop bij het beantwoorden van de aan hem gestelde vraag: Levert het Nieuwe

Testament nog verdere grond voor de verwachting verlost te worden van alle zonde?
Hij antwoordt:

"Ongetwijfeld, bv. in de gebeden voor volkomen heiligmaking, die, wanneer er zo iets niet was, louter een bespotting van God zouden zijn. Zulke gebeden zijn o.a.:

(1) 'Verlos ons van de boze'. Nu dan, wanneer dit gedaan is, wanneer wij verlost zijn van alle boosheid, kan erin feite toch geen bewuste zonde meer overblijven?

(2) 'En ik bid niet alleen voor dezen, maar ook voor hen, die door hun woord in Mij geloven, opdat zij allen één zijn, gelijk Gij, Vader, in Mij en Ik in U, opdat zij volmaakt zijn tot één' (Johannes 17:20-23).

(3) 'Om die reden buig ik mijn knieën voor de Vader, naar Wie alle geslacht in de hemelen, en op de aarde genoemd wordt, opdat Hij u geve dat gij, geworteld en gegrond in de liefde, in staat zult zijn om te bevatten, samen met alle heiligen, hoe groot de breedte en de lengte en hoogte en diepte is, en te kennen de liefde van Christus, die de kennis te boven gaat, opdat gij vervuld wordt tot alle volheid Gods' (Efeze.3:14 vv).

*(4) 'En Hij, de God des vredes, heilige u geheel en al, en geheel uw geest, ziel en lichaam moge bij de komst van onze Here Jezus Christus blijken in alle delen onberispelijk bewaard te zijn' (1 Thessalonicenzen 5:23)."*⁴⁴

In het Nieuwe Testament is heiliging een bekend begrip. De christenen worden zelfs 'heiligen' genoemd (Romeinen 1:7 en 1 Corinthe 1:2). Deze aanspreekvorm wil de speciale positie van de christenen in de wereld aanduiden.

Zoals het volk Israël heilig was, doordat God hen had uitverkoren tot Zijn volk, zo zijn christenen door Christus uitverkoren, onttrokken aan deze wereld; zij zijn door Christus toegeëigend.

1 Corinthe 14:33 spreekt over de gemeente der heiligen. De heiligen zijn dus degenen die een nieuw leven in Christus zijn begonnen. De heiliging (als ontwikkeling) is meestal de vrucht en de consequentie van het 'heilig-zijn' van de gelovigen. Het is het doen van Gods wil (1 Thessalonicenzen 4:3) en het staat pal tegenover onreinheid (1 Thessalonicenzen 4:7).

De heiliging bestaat uit een reinheid van leven, de morele levensvorm van christenen. De verzoening door Christus is de basis van het christelijke leven, en de heiliging is de manier van leven die hier uit voortkomt. In de brieven van Paulus wordt dit steeds uitgedrukt met het woordje 'waardig': "Wandelt, waardig de roeping waarmee gij geroepen zijt" (Efeze 4:1).

In Romeinen 6:1-14 lezen we hoe de christen door de dood en de opstanding van en met Christus aan de zonde gestorven is, en hoe hij wordt opgeroepen om zich nu niet opnieuw ten dienste van de zonde te stellen, maar ten dienste van God. Hieruit mogen we concluderen dat er een werkelijk nieuw leven vanuit Christus in de gelovige mag groeien en bloeien, in de levens van hen die geheiligd (willen) zijn door het offer van Christus.

Hierbij zouden we het op dit moment willen laten. Is er enige twijfel bij u over de betrouwbaarheid van de leer en ervaring van de volkomen heiligmaking, dan kunt u zich verdiepen in bijbelteksten die bij het geloofsartikel betreffende volkomen heiligmaking genoemd worden. We bevelen u aan dit bovenal biddend te doen, met een ontvankelijke geest, en steeds in gedachten houdend dat wij uitgaan van het Wesleyaanse, en ons inziens ook bijbelse, zondebegrip.

Nadat we gezien hebben wat volkomen heiligmaking betekent in het leven van een christen, en hoe dat past in Gods weg van verlossing, zoals geopenbaard in de bijbel, willen we nu stil staan bij de vraag:
Wat maakt geheiligde mensen herkenbaar in het leven van alle dag?

6.3. Volkomen heiligmaking: de herkenbaarheid.

Wanneer we spreken over 'herkenbaarheid', dan bedoelen we niet de ervaring van volkomen heiligmaking zelf, maar meer de zichtbare gevolgen ervan in het dagelijkse leven.

De ervaring zelf is te persoonsgebonden, en te subjectief, om gedetailleerd te kunnen ontleden. We kunnen echter wel spreken over de herkenbaarheid van de uitwerking van deze ervaring. Geheiligde mensen worden herkend aan de vrucht van de Geest: *"Maar de vrucht van de Geest is liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, vriendelijkheid, goedheid, trouw, zachtmoedigheid en zelfbeheersing"*(Galaten 5:22).

Meer praktisch geïnterpreteerd komt deze vrucht van de Geest op een aantal manieren naar voren in het christelijke bestaan in deze wereld. We zullen nu een aantal zichtbare 'gevolgen' doordenken...

6.3.1. Sociale betrokkenheid

Gelovigen uit evangelische kringen wijzen hier de laatste tijd nogal eens op. Het is gelukkig een aandachtsveld wat, na een aantal ‘magere’ jaren, in de evangelische beweging weer in opkomst is. Daarbij wordt niet zelden John Wesley aangehaald en geciteerd. Voor Wesley was heiliging een veelomvattend begrip. Eens schreef hij:

'Ik ken geen heiligheid/heiliging, behalve sociale heiligheid/heiliging.'

Anders gezegd; het menselijk leven moest op zowel individueel/geestelijk, als op sociaal-economisch terrein geheiligd worden... Hij stimuleerde de methodisten in de classes (een soort celgroepen) als nieuwe mensen te leven in relatie met God, zichzelf, hun man en vrouw, hun kinderen, hun familieleden, hun directe maatschappelijke contacten, etc. etc. Maar hij gaf ook steun aan de campagne tot afschaffing van de slavernij, en de beweging voor gevangenis hervorming, om maar enkele voorbeelden van sociale actie te noemen." ⁴⁵

Laten wij met elkaar het genoemde citaat van John Wesley ook verder bekijken, zodat ons nog meer noodzakelijke informatie verschaft wordt, voor een goed begrip van sociale bewogenheid in overeenstemming met Wesley's denkwijze en onze theologie.

"Het evangelie van Jezus Christus kent geen religie behalve sociale religie; geen heiliging behalve sociale heiliging. Gelóóf, werkende door liefde is de lengte, de breedte, de diepte en de hoogte van christelijke volmaaktheid." ⁴⁶

We zien hier de link naar de volmaakte liefde ('agapè-liefde') als de bron, de enige juiste stimulans voor goede daden. Wesley haalt daarvoor Galaten 5:6b aan: "...geloof, door liefde werkende."

Het maakt duidelijk dat een geheiligd mens een warmhartig mens is, betrokken bij de lijdende en zwoegende wereld, geheel in de lijn van Jezus van Nazareth, de Nazarener. De liefde van God in de mens bewerkt dat in ieder gewillig hart. Let eens, ter afsluiting van dit gedeelte, op de woorden uit 1 Johannes 3:17:

"Wie nu in deze wereld een bestaan heeft, en zijn broeder gebrek ziet lijden, maar zijn binnenste voor hem toesluit, hoe blijft de liefde Gods in hem?"

Een bekende theoloog van de Kerk van de Nazarener, die veel over dit onderwerp heeft gepubliceerd, is dr. Richard S. Taylor. Hij geeft enkele kenmerken ⁴⁷ van een leven waarin Christus en niet het 'zelf' verwerkelijkt wordt. Kenmerken dus die verwacht mogen worden van mensen die de ervaring van volkomen heiligmaking hebben doorleefd. Immers, zij willen een Godgericht leven leiden, en hebben zich daarvoor aan Hem overgegeven, in een gelovige vastberadenheid om in Christus' voetstappen te gaan. We zullen een vrije vertaling geven van enkele van deze door dr. Taylor genoemde kenmerken, de uiterlijke zichtbaarheden van een geheiligd leven.

Naast sociale betrokkenheid zijn dat o.a:

6.3.2. Een onafhankelijke, persoonlijke toewijding aan God

Het hart van heiliging vertoont een verschuiving van de slaafse afhankelijkheid van de mening van anderen, naar een onafhankelijk denken en handelen. Deze onafhankelijke houding is echter gebonden aan het gezag van de bijbel, en dus aan de God van de bijbel. In die zin is de geheiligde christen onafhankelijk in zijn geloof van zijn geloofsgenoten, maar afhankelijk van God. De onafhankelijke christen laat God God zijn, boven elke andere autoriteit uit.

Vanuit deze enkelvoudige afhankelijkheid ontstaat, door de werking van de Heilige Geest, die kwaliteit van leven die weet van afzien en van dienen van de ander. Het is de houding die we terugvinden in Efeze 5:21:

"...weest elkander onderdanig in de vreze van Christus."

6.3.3. Onderscheidingsvermogen tussen goed en kwaad

Hier bedoelen we niet het onderscheidingsvermogen dat verkregen wordt door het intellect alleen, maar in het bijzonder het geestelijk zicht, dat de liefhebbende christen heeft op het leven, waardoor hij onderscheidt wat van belang is in de gemeente en daarbuiten, en wat er niet toe doet.

Geheiligde christenen voelen aan wat behoort tot het gebied van meningen en opinies, en wat behoort tot het terrein van de essentiële waarheden. Zij onderscheiden het echte van het onechte, het goede van het kwade, en groeien daarin.

We vinden dit beschreven in Filippenzen 1:10, waar staat geschreven dat de liefde van de christen zodanig kan groeien in kennis en beoordeling, dat hij een werkelijk gezonde kijk op het leven heeft. In onze NBG-vertaling staat dit zo:

"En dit bid ik (schrijft Paulus), dat uw liefde nog steeds meer overvloedig moge zijn, in helder inzicht en alle fijngevoeligheid, om te onderscheiden, waarop het aankomt. Dan zult gij rein en onberispelijk zijn tegen de dag van Christus Jezus."

6.3.4. Hanteringsvermogen van liefde en wet

De christelijke wijze van liefhebben is veeleisend, omdat die ons vaak vraagt om af te zien van persoonlijke rechten, ten gunste van de opbouw van anderen. Zij vraagt dus een goed rentmeesterschap; een goed beheeren (en beheersen) van invloed en macht. Persoonlijke vrijheid wordt vrijwillig opgeofferd wanneer deze een struikelblok vormt voor een ander in zijn groei in de liefde of het geloof.

Deze wijze van liefhebben roept echter een spanningsveld op tussen onze liefde voor de zondaar, en onze haat van de zonde. Christelijke liefde moet bestaan uit liefde voor récht en liefde voor mensen. Hoe moeten we daar mee omgaan? Er wordt wel eens gezegd dat Jezus nooit Zijn principes boven Zijn liefde voor mensen stelde, maar dat is in onze ogen niet helemaal waar. Hoewel Jezus bv. de rijke jongeling (Marc. 10:17-27) liefhad, werd Zijn liefde praktisch gemaakt door werkelijk te zoeken naar het allerbeste voor deze jonge man. Zijn onderliggende principes deden Hem de morele (hoge!) standaard van discipelschap aan de jongeling voorleggen.

Maar Jezus ging niet overstag toen deze jongeman teleurgesteld wegliep! De hoge norm van de liefde, die Jezus ons leert, wijst erop dat compromissen op de lange duur niet heilzaam zijn, maar zelfs destructief.

Daarom is een kenmerk van een geheiligd mens, dat hij door de liefde de balans weet te bewaren tussen de noden van een mens, en de leefregels/geestelijke wetten/principes van het christelijk geloof.

6.3.5. Een groeiende fijngevoeligheid

Dit is een dualistische (tweeledige) fijngevoeligheid; zij bestaat uit een groeiende fijngevoeligheid voor de leiding van de Heilige Geest, en uit een groeiende bewustwording van de gemoedsgesteldheid en noden van de mensen rondom.

Dit betekent in de praktijk dat bv. een echtgenoot veel meer alert is op de emotionele behoeften en ervaringen van zijn partner (en vice versa!). Kerkleden bv. raken hierdoor beter afgestemd op gebieden in het gemeentelven waar hulp nodig is; zij horen wat niet gezegd wordt, en zien wat niet direct voor ogen is.

Er is bij dit alles ook een verdiepte nederigheid, die het gemakkelijker maakt om te zeggen: Sorry, dat was niet goed van mij. Er is een paraatheid om gaten te dichten in relaties en activiteiten; men wil op de bres staan voor God en voor mensen.

Deze groeiende fijngevoeligheid brengt ook een verandering teweeg in gevoelens t.o.v. persoonlijke voorkeuren. Sommige zaken die vroeger irritaties opriepen, raken hen nu niet meer. Het zijn nu andere, meer essentiële dingen, waardoor zij in beweging komen. Immers, alleen onvolwassen christenen laten mensen links liggen op grond van uiterlijkheden, zoals taalgebruik, wijze van kleden en slechte manieren. De Here Jezus was bewogen omdat Hij de mens liefhad die vaak áchter afleidende uiterlijkheden schuilging!

6.3.6. Een gezond zelfbeeld

Het is inmiddels algemeen geaccepteerd in ons land dat een gezonde waardering van jezelf als mens, van groot belang is voor het menselijk bestaan. Deze gezonde zelfwaardering is te vinden als vrucht van volkomen heiligmaking. Immers, de geheiligde mens leert o.a. om zichzelf juist te bezien in:

1. het licht van Gods liefde (waarin hij zeer waardevol blijkt), en
2. in het licht van een eerlijke, en realistische kijk op zichzelf, als persoon, met alle mogelijkheden en onmogelijkheden die daarbij horen (dat zal hem beschermen tegen trots en eigendunk).

Dit mag leiden tot een gezond evenwicht tussen nederigheid en zelfrespect.

Het is zoals Paulus schrijft: *"Koester u geen gedachten, hoger dan uw voegen" (Romeinen 12:3).*

In de Groot Nieuwsvertaling staat het zo: *"U mag zelfbewust zijn, maar uw zelfbewustheid moet bescheiden blijven."* Kortom; dit alles houdt in dat we ons goed bewust zijn van onze kwaliteiten en mogelijkheden.

Er is echter ook een heilzaam tegengewicht, wat ligt in de diepere bewustwording van onze zwakheid zonder Gods genade, en de wetenschap dat we, wat we ook kunnen, en hoe handig we ook zijn, dit alles slechts door Gods genade tot stand konden brengen.

Daarom verachten we onszelf niet, maar kennen we onszelf ook goed genoeg om ons ook niet te zeer te verheffen. We aanvaarden onszelf echter volkomen, als bruikbare mensen voor God en Zijn werk op deze aarde, hoe en waar dan ook. Deze gezonde zelfwaardering (die soms pas na langdurige, intensieve pastorale zorg ontstaat) leidt ons naar een groeiend getuigenis voor Jezus in deze wereld.

6.3.7. Een groeiend getuigenis

Geheiligde christenen, zo leerde Wesley verder, kunnen niet met een zuiver geweten leven zonder dat zij openlijk voor hun geloof uitkomen. Zij moeten wel van hun geloof spreken, want hun hart is er vol van!

Wesley beschrijft dat op zijn eigen, originele wijze in het volgende citaat:

*"Mensen steken geen kaars aan om hem onder de tafel te zetten; zoveel te minder zal God, als de grote Wijsheid Zelf, dat doen. Hij laat Zijn liefde en kracht niet opvlammen, om ze daarna weer te verbergen voor de mensheid. Ook is er niets onder de hemel dat de werkelijk gerechtvaardigde mens zo inspireert, dan te converseren met hen die de volwassenheid in het geloof benaderd hebben. Het stelt hen de volle verlossing in het vooruitzicht, waarnaar ze zeker zullen gaan verlangen. Dit voordeel zou verloren gaan als de kaars onder de tafel gezet zou worden."*⁴⁸

Wat Wesley hier benadrukt, is het aanstekelijke van het "naar buiten brengen, van wat er van binnen gebeurd is", van getuigen dus. Geheiligde christenen laten een helder licht schijnen, waarvan zij zich misschien niet eens altijd bewust zijn (Mattheus 25:37-39), en dat mensen naar God verwijst, tot verlossing en heiliging.

6.3.8. Een zich verdiepende, persoonlijke toewijding

Dit is onmiskenbaar een sleutel voor een geslaagd heiligingsleven, of we daarmee nu de persoonlijke overwinningen of die in de gemeentelijke voortgang van het Koninkrijk van God bedoelen. Alle lijnen van leerstellingen, getuigenissen, levensstijlen en innerlijke geestelijke vitaliteit, komen tezamen op het punt van ons persoonlijk contact met God; het contact van aangezicht tot Aangezicht.

Door een intense 'ik-Gij relatie'⁴⁹, kan voorkomen worden dat we zouden verstarren in de kille omgangsvormen met God en mensen, die indruisen tegen de goddelijke liefde. Het is slechts de biddende mens, die veranderd wordt naar het beeld van Christus. In de woorden van lied 205 uit de "Opwekkingsbundel" komt dit mooi tot uitdrukking.

"U, Heer, bent wonderschoon, naar U verlangt mijn hart. En als Uw ogen op mij zijn, vervult Uw liefde mij..."

De genoemde karakteristieken van de geheiligde christen vormen met elkaar onmiskenbare onderdelen van een voortdurend 'leven-in-beweging'. We kunnen niet stellen dat dit eindpunten zijn; voortdurend zijn we afhankelijk van onze God, en van de genade die Hij schenkt. Van Hem echter zal onze groei niet afhangen, maar het is de beperktheid en de zwakheid van onszelf, die er voor zorgen dat we voortdurend leerlingen blijven, die opzien naar de Meester.

Aan de andere kant is er daartegenover ook een optimisme in ons leven, vanwege de grote genade die overvloedig van God uitkomt. "Zónder Mij kunt gij niets doen", zegt Jezus in Johannes 15. Dit is voor ons echter een uitdaging, om in respons daarop, te zeggen tot God: "Maar mét U, Here Jezus, zijn toch alle dingen mogelijk!" Daarom sluiten we dit hoofdstuk af met de bemoedigende groet uit de eerste brief van Paulus aan de christenen in Thessaloniki:

"En Hij, de God des vredes, heilige u geheel en al, en geheel uw geest, ziel en lichaam moge bij de komst van onze Here Jezus Christus blijken in alle delen onberispelijk bewaard te zijn. Die u roept, is getrouwd; Hij zal het ook doen!"

6.4. Volkomen heiligmaking: een werk van God

De laatste woorden uit het vorige hoofdstuk zijn voor ons in de Kerk van de Nazarener van groot belang.

"Hij zal het ook doen", geeft aan dat het GóD is die de mens heiligt.

Terecht begint S. Günter daarom een lezing over genade en geloof met de woorden:

*"De allermoeilijkste taak van de Wesleyaanse theologen is om de genade en de verdienste, het geloof en de goede werken, om die in evenwicht te houden!"*⁵⁰

In de achter ons liggende jaren als kerk, is dat vele van onze predikanten en leidinggevendenden bijzonder duidelijk geworden. Zodra je té lang achtereen de eigen verantwoordelijkheid van de mens benadrukt, wordt er langzaam een geest van eigendunk en zelfingenomenheid gekweekt onder gelovigen.

Immers, zij hebben zich volkomen aan de Heer overgegeven en doen geen bewuste zonden (meer)...

Dit kan ongemerkt uitwassen tot een houding van een verkeerd soort zelfbewustheid, die andere christenen het gevoel geeft dat zij nog niet zo ver zijn. Dit wordt doorgaans niet bewust gedaan, maar is het gevolg van de innerlijke verkeerde gesteldheid. Het ironische daarvan is, dat dit juist tegen de liefde indruist, en dus een houding van liefdeloosheid genoemd kan worden. Anderzijds: leg je teveel de nadruk op de genade, dan kunnen er gemakkelijk christenen ontstaan die zich geestelijk niet meer uitstrekken naar 'meer', die rond gaan lopen met een passieve geest waar de dynamiek van de liefde schromelijk ontbreekt.

Beide aspecten, de eigen verantwoordelijkheid en Gods genade, zijn vitale waarheden die tezamen verkondigd en geleerd moeten worden. Maar een benadrukken van het ene, gaat makkelijk ten koste van het andere, en omgekeerd. En juist Nazareners (en anderen die denken in de Wesleyaanse lijn, en dat zijn er meer dan dat wij ons vaak bewust zijn!) zullen voortdurend op hun hoede moeten zijn voor een eenzijdig benadrukken van één van deze aspecten. Hierover zegt Günther het volgende:

"De Wesleyaanse theologie loopt een voortdurend gevaar een soort humanisme te worden, wanneer menselijke inspanning ten koste gaan van het besef Gods genade."

Om het juiste evenwicht te bewaren in de dagelijkse levenswandel met onze Heiland, willen we u nog twee, ons inziens, uiterst belangrijke begrippen meegeven, om die balans te bewaren, die ons wellicht van dienst kunnen zijn.

6.4.1. Vrije genade

Het begrip 'vrije genade' is ontstaan als tegenhanger van het begrip 'vrije wil', hoewel ze ons vaak identiek lijken te zijn. De inhoud van dit begrip kan ons helpen, om bij het spreken en denken over de menselijke verantwoordelijkheid (bijvoorbeeld om elkaar lief te hebben), ons te realiseren dat we dat (bv. dat liefhebben) kunnen leren uit 'vrije genade' in plaats van uit 'vrije wil'. In het eerste geval ligt de aandacht bij God, in het tweede geval ligt deze bij de mens.

Dit is van groot belang voor een gezond christelijk leven. Het leert ons dat de menselijke wil een door God gegeven mogelijkheid is om te kiezen en te handelen. 'Vrije genade' houdt de mens, de christen, met beide benen op 'genadegrond' terwijl 'vrije wil' makkelijk kan verworden tot een vermeende grond van menselijk kunnen.

Vrije genade houdt je God-gericht, vrije wil neigt tot zélfgerichtheid. Wat geldt voor onze verzoening met God, het is uit genade, geldt ook voor de volkomen verlossing en heiligmaking:

"Want door genade zijt gij behouden, door het geloof, en dat niet uit uzelf: Het is een gave van God; niet uit werken, opdat niemand roeme" (Efeze 2:8,9).

6.4.2. De balans

Wat is er misschien nog verder te vinden, wat ons kan helpen om genoemde balans tussen genade en respons te bewaren? Dat is, zo menen wij, bovenal te vinden is in het verzoenend sterven van onze Here Jezus Christus.

Elk moment van ons leven zijn dankbaarheid en verwondering (ootmoedigheid!), voor deze eenmalige daad van God, gepaste reacties. Waarom?

Het is John Wesley die deze vraag beantwoordde, in zijn respons op een vraag die aan hem gesteld werd, te weten:

"Maar, wanneer mensen dan zonder (bewuste) zonden leven, sluit dit dan niet de noodzaak van een Middelaar uit?"

Hierop antwoordde Wesley:

"Dit is verre van waar. Geen anderen hebben zo'n behoefte aan Christus dan juist zij; geen anderen zijn zo volkomen van Hem afhankelijk. Want Christus geeft geen leven aan de ziel los van Hem, maar aan de ziel innig verbonden aan Hem.

Vandaar dat Zijn woorden op gelijke wijze wáár zijn, voor alle mensen, in welke staat der genade zij ook zijn: 'Evenals de rank geen vrucht kan dragen uit zichzelf, als zij niet aan de wijnstok blijft, zo ook gij niet, indien gij in Mij niet blijft: zonder Mij (of los van Mij) kunt Gij niets doen!'

Nu, vergissingen en welke zwakheden dan ook, die noodzakelijkerwijze uit de vergankelijke staat van ons lichaam voortvloeien, zijn in geen enkel opzicht strijdig met de liefde; en daarom in bijbelse zin, ook geen zonde...

Maar, om mijzelf op dit punt nader te verklaren: Niet alleen een zonde in de eigenlijke betekenis (dat is; een opzettelijke overtreding van een bekend zijnde wet van God), maar ook een zonde in de oneigenlijke betekenis (dat is; een onopzettelijke overtreding van een goddelijke wet, die bekend is of niet), heeft het verzoenende bloed van Christus nodig."⁵¹

Welnu, hoe zouden wij dan als mensen een houding van zelfgenoegzaamheid kunnen toelaten, als het offer van Christus elk moment van de dag, voor elk mens, actueel en zelfs noodzaak is?

De gezonde balans in het christelijk leven vinden we dus door ons doen en laten te spiegelen aan de absoluut volmaakte God, om vervolgens te ontdekken dat we tekortschieten, maar dat niet alleen!!!

Ook om daarna te ontdekken dat Christus' verzoenend sterven, mijn tekorten aanvult en goedmaakt, zodat ik voor God kan bestaan en opbloeien..., verbonden aan 'De' Wijnstok. God werkt niet zonder ons en onze inzet, maar toch is het ook een werk van louter Zijn genade, dat zich aan ons en aan vele anderen voltrekt.⁵²

6.5. Conclusie: volkomen heiligmaking

Zo hebben we nu de leer en ervaring van de 'volkomen heiligmaking' van verschillende kanten bekeken.

We bespraken theologische verschilpunten; de ervaring van volkomen heiligmaking; de grondslagen in de Bijbel; de uiterlijke kenmerken van een christen in het proces van de heiligmaking, en tot slot een aantal 'pastoraal-theologische' adviezen, om als kinderen van God in de juiste balans te blijven in ons leven met Christus.

De naam van John Wesley werd vaak genoemd. Dat is begrijpelijk, omdat de theologie van onze kerk voornamelijk zijn denkrichting volgt. Het is echter geen mensverering, integendeel! Wesley had ook zijn minder sterke en zwakke kanten. Wel vinden we in hem iemand die geworsteld heeft met vragen die voor vele christenen in onze dagen nog zeer actueel zijn. Zijn benaderingswijze voor het vinden van antwoorden is een benaderingswijze die in onze ogen de liefde voor God en voor mensen waardig is.

"Zijn hermeneutiek was 'liefde tot God en mensen' (!). Uiteindelijk komt de diepste betekenis van elk leerstuk van het christelijk geloof, eenmaal door hem geïdentificeerd en gedefinieerd, altijd weer uit op 'liefde'.⁵³

Wanneer christenen in Nederland de denkwijze en benadering van John Wesley eens diepgaand zouden onderzoeken en serieus nemen, zou dit een 'ontkramping' en ontspanning kunnen brengen in ons kerk-zijn, in de omgang met elkaar en bij het oplossen van problemen en verschilpunten. Wij hopen dat dit boekje een verlangen in u heeft opgeroepen en/of aangewakkerd naar de volle zegen van God. Het is niet verkeerd om te verlangen naar het allerbeste, vanuit een hart dat in liefde uitgaat naar God, en graag het allerbeste voor Hem zou willen zijn en doen. Wesley schrijft daarover:

'Het is de leer van Paulus, de leer van Jakobus, van Petrus en van Johannes. En net zoals dit bij dhr. Wesley het geval is, zo is het de leer van een ieder die het zuivere en totale evangelie verkondigt (...)! Maar van wie deze leer ook is, ik vraag u, kan het u enig kwaad doen?'

En waarom zou de, werkelijk aan God toegewijde mens, bang zijn om ziel, lichaam en bezit volkomen aan God over te geven?''⁵⁴

Het is ons verlangen dat de inhoud van dit hoofdstuk over 'volkomen heiligmaking' velen ertoe zal brengen om zich volkomen in de armen van God los te laten, knielend aan het altaar in de kerk.

Deze momenten zijn belangrijk voor Gods koninkrijk! Dit naar voren gaan in de richting van het altaar, is een bewuste keuze, zichtbaar voor iedereen, om zich volledig aan God te geven, en te geloven dat Hij op dat moment, door geloof, volkomen heiligt, en dit in de groei naar volwassenheid gaat uitwerken.

Dit laatste kan in het bijzonder geleerd worden in de samenhang van de gemeente. Immers, als je in een basisgroep, koinoniagroep, celgroep of huiskring bent opgenomen, dan komen broeders en zusters dichtbij.

Niet zelden zelfs zó dichtbij, dat hun fouten en tekortkomingen, hun mogelijkheden en onmogelijkheden, hun begrip en onbegrip je al snel voor de keuze plaatsen of je daarvoor blijft of wegloopt.

Dán en dáár worden beslissende keuzes gemaakt! Juist dat zijn de momenten, en is dat de plaats, waarop de vruchten van volkomen heiligmaking door de Heilige Geest geleerd kunnen worden. Immers, God heeft onmogelijke mensen zó lief, dat Hij Zich voor hén gaf, lang voordat zij dat wisten!

Verbonden aan Dé Wijnstok zal God de volhardende gelovigen deze liefde leren, al gebeurt dit niet zonder afzien en zonder te sterven aan jezelf. Zo zijn het altaar, en de kleine groep, bij uitstek de plaatsen waar de liefde (agapè) en het liefhebben geleerd wordt!

We besluiten dit onderwerp met een laatste gelijkenis. Hiermee willen we ieder oprecht christen uitdagen, en ook verlangend maken, zich uit te strekken naar de rijkdommen van het leven met God. Het is het verhaal van Beth-El:

Het verhaal van Beth-El...

Ik kwam laatst in een prachtig huis, een echte, zogenaamde 'riante villa'. Het huis had talloze, enorm ruime vertrekken, die bruikbaar moesten zijn voor allerlei doeleinden. 'Beth-El' (Huis van God), stond er op de gevel. Een prachtige naam! Hier moesten wel mensen wonen die hun huis gebruikten voor Gods eer!

Ik belde aan en merkte dat de deur zelfs open stond. Wat een teken van gastvrijheid en christelijke openheid!

Maar wat schetste mijn verbazing, toen ik de ruime hal binnen stapte, dat ik vrijwel direct bijna struikelde over een enorme mensenmassa. Het hele portaal zat vol mensen, die de wanden, het uitzicht, de vloerbedekking, de schilderijen, het aardewerk, enz. enz. uitgebreid stonden te bewonderen.

En zeker, de wanden waren mooi, en het uitzicht was niet onaardig. Maar wat zo raar was, was dat al die mensen de hal helemaal hadden vol gezet met banken, stoelen, computers, televisies, zelfs bedden, en potten en pannen.

Ze hadden de hele hal tot woonruimte gemaakt. Een mooie, ruime, prachtige hal; maar om in te wonen...???

Ik probeerde door de hal heen me een weg te banen naar de rest van het huis, maar dat lukt niet echt best. Iedereen zat of stond ervoor, en niemand maakte enig aanstalten me even te helpen of om een deur te openen. Toch drong ik wat aan om verder naar voren te komen. Blikken van bewondering, vermengd met verbazing, maar ook blikken van irritatie werden op me gericht. Er waren blijkbaar al meer geweest die verder wilden, maar die hadden, zo leek het, na enkele pogingen de moed opgegeven, en zich aangesloten bij de halbewoners. Maar ik wilde niet opgeven!

Ik wilde de rest van het huis zien!

En warempel, ineens sloten enkele mensen zich bij mij aan. En na nog enig trachten, kregen we eindelijk een deur open. We zochten naar licht, want het huis was verder nog in het duister gehuld. En zo gingen we samen op weg om het huis te ontdekken en te bewonen. Steeds opnieuw raakten we verwonderd door wat we zagen en ontdekten in die schitterende villa! Iedere kamer, elk nieuw vertrek, bleek steeds weer nieuwe, prachtige geheimen met zich mee te dragen... Wat een huis...!

U begrijpt het al! Veel te veel mensen blijven staan bij het begin (de hal) van Gods bedoelingen. Zonder visie blijven zij min of meer tevreden in de hal wonen, terwijl het hele huis voor hen bedoeld is, en zoveel moois bevat...

"Laten wij daarom het eerste onderwijs aangaande Christus laten rusten, en ons richten op het volkomene" (Hebreeën 6:1).

Nawoord

Zo zijn we aan het eind gekomen van deze oriëntatiecursus. Er zijn in feite best nog meer onderwerpen die we zouden kunnen behandelen. Te denken valt bijvoorbeeld aan allerlei ethische vraagstukken. Het voert echter te ver om dat hier te doen. Zoals we in het voorwoord al zeiden: Als uw liefde voor God door deze cursus is toegenomen, dan is dat een geweldige vrucht op onze gesprekken. En als u een evenwichtig beeld van onze kerk hebt gekregen, dan is dat ook mooi meegenomen! En natuurlijk hopen we ook dat u zegt: *"Dit is mijn kerk!"*

Het belangrijkste echter blijft, dat u en wij de weg gaan die God ons wijst; een weg van heiliging. En dat is geen onmogelijke weg:

"Vraagt God ergens in de bijbel méér dan Hij ons elders belooft?" (Wesley)

Met vriendelijke groet, en Gods rijke zegen,

De Districts Raad Thuis Zending.

Aanbevolen literatuur:

- Jacobus Arminius, Verklaring van Jacobus Arminius 1608, (Lochem,1960)
P.M. Bassett en W.M. Greathouse, "The historical development" Exploring christian holiness 2 (Kansas City,1985)
Dr. J.van den Berg, Het christelijke leven naar de opvatting van John Wesley, (Kampen, 1959)
Dr.H. Berkhof, Christelijk geloof, (Nijkerk,1973)
M. Buber, I and Thou, (Edinburgh,1944)
H.R. Dunning, Grace,Faith and Holiness (Kansas City 1988)
L.O. Hynson, To reform the nation, (Grand Rapids,1984)
C.N. Impeta, De leer der heiliging en volmaking bij Wesley en Fletcher (Leiden,1913)
Dr.A. Kuiper, Het heil in ons (Kampen,1909)
D.S. Metz, Studies in biblical holiness (Kansas City 1971)
Dr.H.M.van Nes, John Wesley (Nijkerk, 1907)
R. Otto, The idea of the Holy (London,1936)
R.A. Taylor, The theological formulation, Exploring christian holiness 3, (Kansas City,1985)
G.A. Turner, The vision which transforms (Kansas City,1964)
John Wesley, Works (Kansas City,1986)
John Wesley , Wesley's notes on the New Testament (Kansas City,1981)
John Wesley, A plain account of christian perfection (Kansas City,1966)

John Wesley, De schriftuurlijke weg der verlossing (Barendrecht, 1989).
M.B. Wynkoop, Een theologie van de liefde (Barendrecht, 1990).

Aanbevolen tijdschriften:

Wesleyan theological journal, kwartaalblad, uitgegeven door
Wesleyan Theological Society, Asbur Theological Seminary,
Wilmore Kentucky 40390, USA.

Soteria, kwartaaltijdschrift voor evangelische theologische bezinning,
uitgeverij Merweboek, Sliedrecht.

Noten:

---

1. C.A. Outler, John Wesley, (New York, 1964) 9.
2. W.G. Bromiley, Historical Theology, (Eerdmans, USA, 1979) 97
3. M.E. Redfort, Rise of the Church of the Nazarene, (Kansas City, 1974) 22.
4. John Wesley, Works, (Kansas City, 1988) deel 2, 366, 367
5. C.A. Outler, John Wesley, (New York 1964) 61.
6. Dr. S. McCormick, lectures over de wesleyaanse theologie, ENBC, Duitsland, 1984
7. C.A. Outler, John Wesley, New York 1964) 5
8. Dr. S. McCormick, lectures over de wesleyaanse theologie, ENBC, Duitsland, 1984
9. M.E. Redfort, Rise of the Church of the Nazarene, (Kansas City, 1974) 29
10. W.M. Clarke, An Outline of christian theology, 66
11. Augustinus, Belijdenissen, bewerking S. Van der Land, (Kok Kampen 1982) 6,7.
12. C. Brown, Philosophy of the christian faith, (Illinoiss, USA, 1968), 233
13. O. Wiley, Christean Theology, (Kansa City 1940) deel 1, 241.
14. T. Purkiser, Adventures in bible doctrine, (Kansas City, 1972), 56
15. H. Thielicke, De verborgen vraag naar God, (Den Haag, 1974), 113
16. A.W. Harrison, Arminianism, 29
17. C. Bangs, Arminius, 253
18. *ibid*, 262, 263.
19. H. Thielicke, I believe the christian creed, (Philadelphia, 1968), 16-24
20. John Wesley, Works, deel 8, 47-49, 106. Deel 5, 109
21. John Wesley, Journal, Januari 1738.
22. *ibid*, over Romeinen 8:16.
23. J. Williams, John Wesley's theological today (Nashville, 1960), 102
24. F.F. Bruce, De betrouwbaarheid van de geschriften van het Nieuwe Testament, (Telos, NL 1977), 14.
25. *ibid*, 23-25.
26. A. Kuiper, Het heil in ons (Kampen 1909), 91
27. A. Kuiper, *ibid*, 158-159
28. *Ibid*, 85

-
29. Ibid, 67
  30. H. Ray Dunning, Grace, Faith and Holiness (Kansas City, 1966) 23 288-28
  31. John Wesley, A plain account of christian perfection (Kansas City, 1966)23
  32. H. Berkhof, Christelijk geloof, (Kampen, 1973), 446
  33. John Wesley, The repentance of believers. Works (Kansas City, 1986)V, 156-170
  34. Het engelse woord "mind" dat hier gebruikt wordt, betekent ook 'gezindheid'.
  35. John Wesley, Works, VI , 46,52
  36. Samenvatting door Steve McCormick, tijdens college ENBC, Busingen, 1984
  37. John Wesley, Works, VI , 75
  38. R.G. Alex Deasley, Wesleyan Theological Journal (voorjaar 1979) 40
  39. John Wesley, Works, V, preface 3-4
  40. John Wesley, Works, XIV, 240-241, (wordt ook in de Kerk van de Nazarener gehanteerd!)
  41. John Wesley, Explanatory notes on the New Testament (Kansas City, 1981)
  42. W.T. Purkiser, Exploring Christian Holiness deel 1 over de bijbelse onderbouwing van heiliging.
Donald S. Metz, Studies in Biblical Holiness, speciaal hoofdstuk. 7 en 8 zijn van belang
  43. John Wesley, A plain account of christian perfection, hoofdstuk 17.
  44. Ibid,
  45. Drs. E van der Poll, Heiliging als sociale opdracht, Soteria, sept 1986
  46. John Wesley ,Works, deel 14, 35
  47. Richard S. Taylor, Exploiring christian holiness, deel 3, 232-236,
Entire sanctification makes a difference ,Herald of Holiness, maart 1990
  48. John Wesley , A Plain account of christian perfection, 56
  49. Zie hiervoor Martin Buber, Ik en Gij
  50. W. Stephen Gunther, Genade en geloof in de Ordo Salutis van de wesleyaanse theologie, lezing Koog a/d Zaan, 1987
  51. A plain account of christian perfection, 53
  52. Zie voor dit onderwerp: John Wesley, De schriftuurlijke weg der verlossing.
  53. Mildred Bangs Wynkoop, Een theologie van de liefde (Barendrecht, 1990) 2
  54. A plain account of christian perfection, 117, 119.